

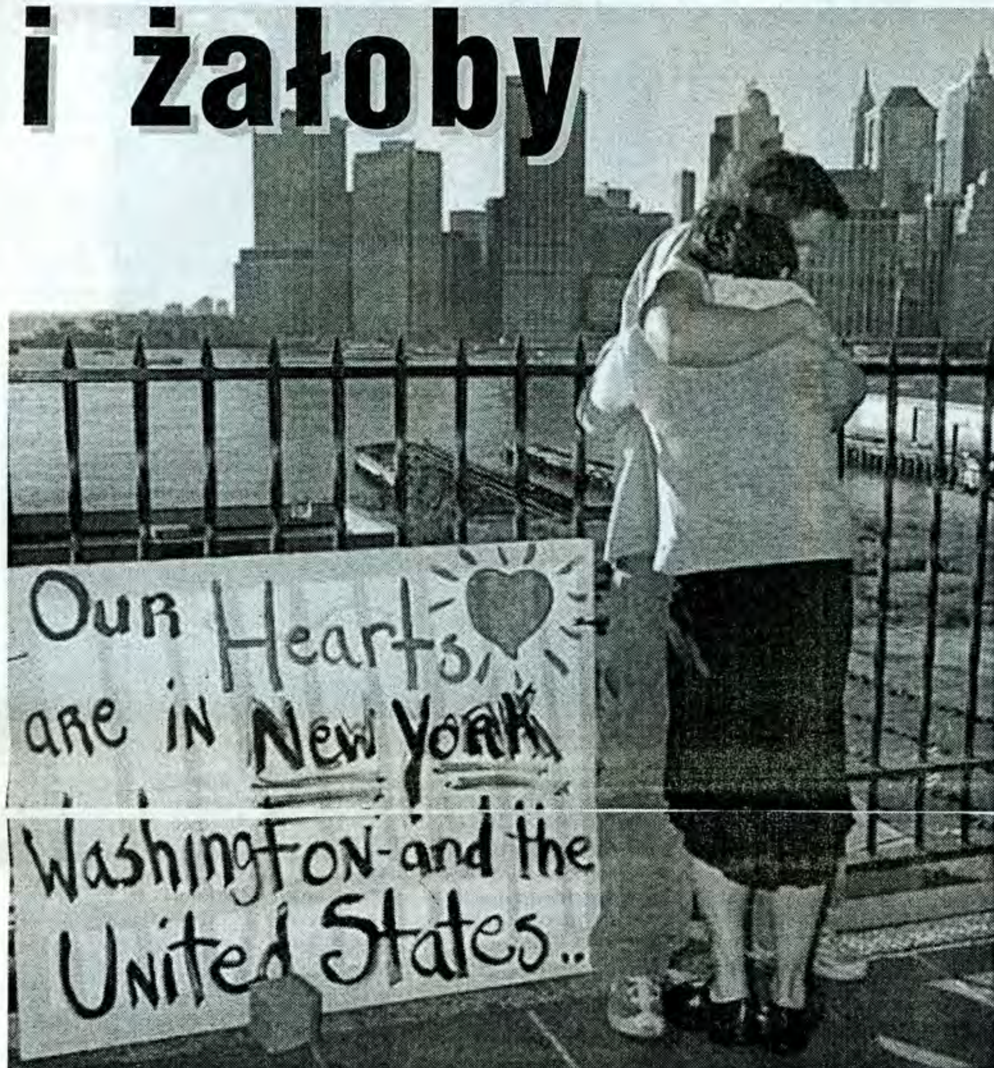
Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

13 września 2002r. Nr 37 (538) Index 63863 Rok założenia 1989

> *Ten, kto nie szanuje i nie ceni swej przeszłości, nie jest godzien szacunku teraźniejszości ani nie ma prawa do przyszłości*
>
> *Józef Piłsudski*

Dzień smutku i żałoby

Minęła pierwsza rocznica zamachów terrorystycznych z 11 września 2001r. Amerykanie uczcili rocznicę chwilą ciszy, biciem dzwonów i „Requiem" Mozarta. Pamięć ofiar czcił cały świat. Śmierć ponad 3 tys. niewinnych ludzi w World Trade Center, Pentagonie i Pensylwanii była przerażająca i wstrząsnęła całym cywilizowanym światem. Już dziś wielu historyków uważa, że barbarzyński i terrorystyczny atak na Stany Zjednoczone był jednym z najbardziej tragicznych wydarzeń współczesnej historii świata.

czytaj na str. 2

FOTO W Głosie

W redakcji "Głosu znad Niemna" w dn. 9-10 września w Grodnie odbyły się warsztaty szkoleniowe dla dziennikarzy. Organizatorzy: Ambasada RP w Mińsku, Fundacja „Dobro Lokalne" (Warszawa) oraz Instytut Polski w Mińsku.

Warsztaty, w których wzięli udział pracownicy redakcji gazet grodzieńskich, prowadzili: Beata Jakoniuk-Wojcieszak (Program 1 TVP), Sławomir Stalmach — Szef Działu Społecznego Polskiej Agencji Prasowej (PAP), który jednocześnie jest prezesem Fundacji „Dobro Lokalne". Warsztaty miały charakter koleżeńskiej wymiany doświadczeń między dziennikarzami z Polski i Białorusi. Swoją wiedzą podzielili się: Piotr Bugajski, redaktor Newsroomu PAP, Agnieszka Glapiak, autorka licznych programów radiowych i telewizyjnych, Mirosław Słapik, redaktor naczelny gazety regionalnej „Z bliska". W szkoleniach uczestniczyli również Marek Bućko, po. Ambasadora RP w Mińsku i Małgorzata Jastrzębska, ekspert-koordynator Fundacji „Dobro Lokalne". Dziennikarze omawiali wspólne tematy, analizowali artykuły polskiej i białoruskiej prasy.

Miejmy nadzieję, że dla obu stron te warsztaty były przydatne.

Inf. wł.

SPORT A MŁODZIEŻ

Olimpijski powiew na Wschód

Nowy impuls pracy z młodzieżą polską może nadać spotkanie, które odbyło się w ostatnim dniu sierpnia w Warszawie, z udziałem przedstawicieli szkół polskich oraz organizacji sportowych ze Wschodu. Organizatorzy sympozjum — Fundacja „Semper Polonia" i Polski Komitet Olimpijski (PKOL) — ułożyli obszerny program, zapoznając z działalnością szkolnych klubów olimpijczyka oraz ruchem olimpijskim w Polsce 17 przedstawicieli z Białorusi, Litwy, Łotwy, Ukrainy i Rosji. Białoruś reprezentowali przedstawiciele z Grodna, Brześcia i Mińska.

Według informacji Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w Polsce jest zarejestrowano ok. 8 tys. uczniowskich klubów sportowych. Ponad 60 proc. to kluby przy szkołach podstawowych, ok. 15 proc. - przy szkołach ponadpodstawowych, gimnazjach, liceach, szkołach zawodowych, ok. 4 proc. — przy parafiach, a także kluby międzyszkolne, kluby przy samorządach, ośrodkach kultury, pod patronatem organizacji policyjnych, wojskowych, przy przedsiębiorstwach. Od 1994r. w realizacji programów pomocy tym klubom uczestniczyły 42 polskie związki sportowe, 7 dużych stowarzyszeń kultury fizycznej, przekazano w ten sposób klubom ok. 18 tys. pakietów sprzętowych do uprawiania różnych dyscyplin sportowych i różnych konkurencji. Okazywana jest również im pomoc w formie szkolenia trenerów, animatorów sportu, jest cykl kalendarzy imprez sportowych, szeroka akcja sportowych wakacji: w tym roku odbyło się ok. 2 tys. obozów sportowych, w których uczestniczyło ponad 15 tys. dzieci i młodzieży. Animatorzy sportowi — nauczyciele, instruktorzy, trenerzy z małych miejscowości - otrzymują dofinansowanie.

Doświadczeniem działalności szkolnych klubów olimpijczyka podzielili się ich przewodniczący — Marian Matysiak z Wysocka Wielkiego, gdzie Terenowy Klub Olimpijczyka działa już od 25 lat, oraz Zdzisław Zielonka, założyciel Klubu „Olimp" w Grodkowie.

Uczestnicy spotkania po zapoznaniu się z ideą, działalnością i osiągnięciami uczniowskich klubów sportowych oraz klubów olimpijczyka w Polsce uczestniczyli w dyskusji o założeniu polonijno-szkolnych klubów olimpijczyka oraz dopracowali projekt statutu takiego klubu.

Organizatorzy sympozjum opowiedzieli o kierunkach swojej działalności oraz zapewnili w pomocy nowo powstającym klubom. Uczestnicy mieli okazję spotkać się z olimpijkami Ireną Szewińską, Marią Kwaśniewską-Maliszewską, Elwirą Seroczyńską oraz uczestniczyć w prawdziwym święcie sportu — IV Pikniku Olimpijskim.

Tatiana ZALESKA

Podczas sympozjum w Warszawie

Głosowi
Witold Rybczyński, przewodniczący Komisji ds. Współpracy z Polonią PKOL:

-To spotkanie jest jednym z rodzajów niesienia pomocy naszym rodakom, a jednocześnie ma zainspirować, zmobilizować do działania z najbardziej wdzięczną i przyszłościową kategorią społeczną, jaką są dzieci i młodzież. Myślę, że będziemy kontynuowali takie spotkania, a po tym spotkaniu powstaną kluby olimpijczyka u was. Na spotkania waszych klubów zapraszajcie i inną młodzież, nie tylko z klubu. Będziemy w stanie delegować do was olimpijczyków, pomagać.

Działalność polonijna i polska w świecie nie może być działalnością w "getcie". Nie dopuszczajcie, że jak ktokolwiek z mieszkańców tego kraju chce dołączyć, to mówimy „nie", bo to polonijne spotkanie. Bądźmy otwarci dla wszystkich, serdeczni. Chodzi tylko o proporcje, żeby nie stało się, że w polskiej drużynie piłki nożnej z 11 osób 8 w ogóle nie ma nic wspólnego z Polską, natomiast może być w tej drużynie 3-4 osoby towarzyszące osobom pochodzenia polskiego.

czytaj na str. 9

W numerze:

- Jestem bardzo szczęśliwa, że mamy już własne miejsce do pracy, gdzie możemy się wspólnie zebrać, zaprosić naszych gości oraz członków oddziału - mówi Irena Sakowiec, prezes Oddziału ZPB w Borysowie.

czytaj na str. 5

Podczas Olimpiady Związku Polaków, która odbędzie się 20-22 września br. w Grodnie, zostanie przeprowadzony II etap Turnieju Wiedzy Olimpijskiej. Idea i realizacja tego pomysłu przez KS „Batory" stała się możliwa dzięki ścisłej współpracy z Klubem Olimpijczyka „Polonus" z Kanady.

Polaków za granicą Macierzy łączą nie tylko cele kulturalno-oświatowe. Mocnym bodźcem i siłą jednoczącą jest sport - powstają liczne kluby sportowe, które przez propagowanie zdrowego trybu życia zachęcają do podtrzymywania polskości w oddali od Ojczyzny.

czytaj na str. 9

"15 września do schronu, w którym przebywaliśmy, niespodziewanie przybył nasz ojciec. Pocieszał nas, jak również naszych współtowarzyszy. Twierdził, że nie ma powodu do zmartwienia. Uzasadniał to perspektywą nadejścia odsieczy. W tym czasie wśród obrońców twierdzy rzeczywiście rozeszła się wieść, iż w swojej walce nie byli osamotnieni."

czytaj na str. 11

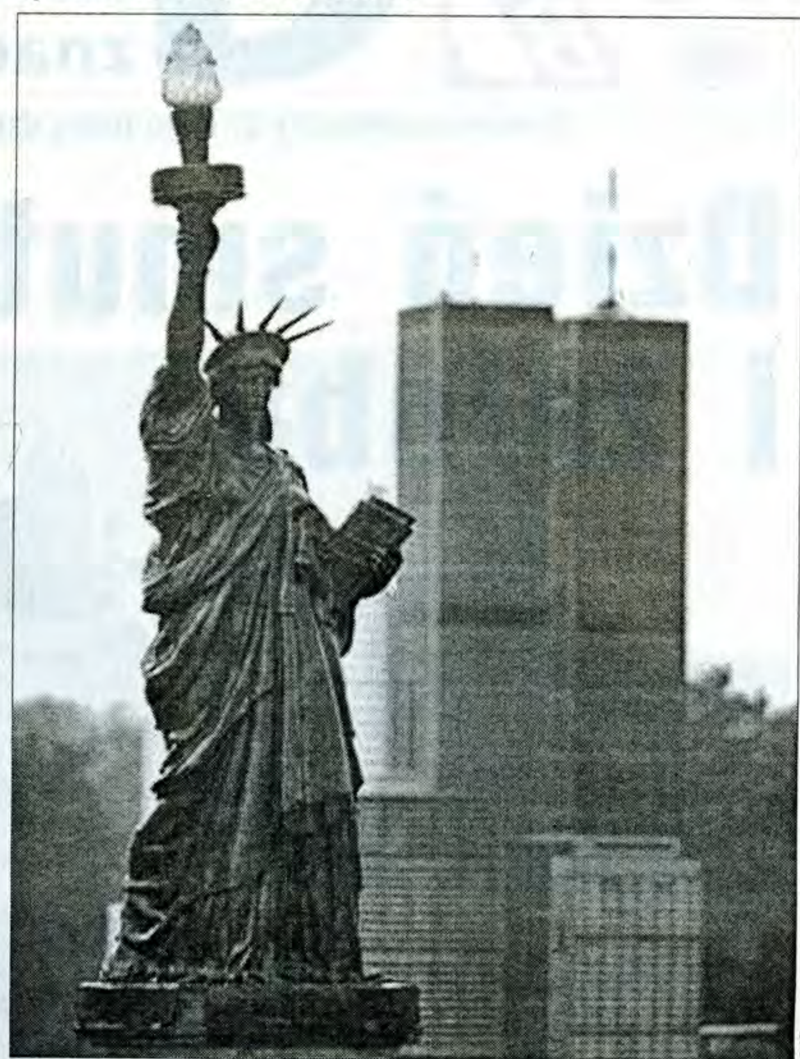

Dzień smutku i żałoby

Minęła pierwsza rocznica zamachów terrorystycznych z 11 września 2001r.

"Strefa Zero"

Statua Wolności - symbol pokoju

Hołd

Obchody pierwszej rocznicy ataków terrorystycznych na Nowy Jork i Waszyngton rozpoczęły się o świcie w Auckland w Nowej Zelandii, gdzie przy dźwiękach trąbki wciągnięto na maszt, a następnie opuszczono do połowy, flagę Stanów Zjednoczonych.

Identyczna ceremonia odbyła się następnie w stolicy kraju — Wellingtonie — oraz w Australii i w kilku wyspiarskich państwach Oceanu Spokojnego. Uroczystości upamiętniające tragiczne wydarzenia w USA odbyły się także w różnych miejscach Polski. W warszawskiej katedrze odbyła się msza święta, w Parku Skaryszewskim został odsłonięty obelisk ku czci ofiar zamachu. Sejm i Senat Rzeczypospolitej minutą ciszy uczciły ofiary zamachów. Najważniejsze uroczystości odbyły się w Nowym Jorku. Z pięciu nowojorskich dzielnic — Bronxu, Brooklynu, Manhattanu, Queensu i Staten Island — wyruszyły w stronę „Strefy Zero" marsze policjantów i strażaków, poprzedzone tradycyjnymi irlandzkimi fanfarami. Później wyruszyły w kierunku miejsca, gdzie stały wieże World Trade Center marsze milczenia. O 8:46 wszyscy Amerykanie zatrzymali się w skupieniu na minutę ciszy. O tej samej godzinie rozpoczęło się w Ground Zero odczytywanie listy nazwisk ofiar. Rodziny zabitych po raz pierwszy od ataku mogły wejść na teren Ground Zero. Ich pobyt otoczony był tajemnicą — była to jedyna część obchodów nie transmitowana przez telewizję.

Prezydent Stanów Zjednoczonych George Bush odwiedził wszystkie miejsca ataków terrorystycznych. Udał się również do Pentagonu, gdzie odbyła się uroczystość upamiętniająca 189 ofiar ataku na Waszyngton. Ze stolicy amerykański prezydent poleciał do Shanksville w stanie Pennsylwania, gdzie spadł samolot z 44 osobami na pokładzie. Miał on przypuszczalnie trafić w inny cel w Waszyngtonie. Po południu George Bush odwiedził Nowy Jork. Tu w „Strefie Zero" złożył wieniec upamiętniający ofiary tragedii i spotkał się z ich rodzinami. Wieczorem, stojąc na tle Statuy Wolności na wyspie Ellis, Bush wygłosił przemówienie do narodu. Całej trzynastogodzinnej podróży amerykańskiego prezydenta towarzyszyły nadzwyczajne środki bezpieczeństwa.

Odmowa

Nie wszyscy jednak wzięli udział w obchodach. Ponad 300 nowojorskich strażaków i policjantów, którzy przed rokiem uczestniczyli w akcji ratunkowej po zamachu terrorystycznym na World Trade Center, odmówiło udziału w oficjalnych uroczystościach rocznicowych. Ich zdaniem, obchody pierwszej rocznicy ataku stały się politycznym widowiskiem podsycanym przez środki masowego przekazu. W liście protestacyjnym nowojorscy strażacy i policjanci napisali, że na początku czuli się bohaterami, ratowali życie, byli witani wszędzie oklaskami, ale po roku czują się ofiarami słabości waszyngtońskiej administracji. W ich opinii, odpowiedzialność za tragedię ponoszą w dużym stopniu służby wywiadu i agencje rządowe, mające czuwać nad bezpieczeństwem.

Pomnik ku czci Polaków — ofiar ataku na World Trade Center. Pomnik ma bardzo prostą formę. Składa się z niskiego cokołu, na którym umieszczono pochyłą, czarną marmurową płytę. Na płycie wyryto napis w dwóch językach. *„Pamięci ofiar ataku terrorystycznego na World Trade Center w Nowym Jorku 11 września 2001r. W hołdzie Polakom, którzy wówczas stracili tam życie"*. Poniżej umieszczone są nazwiska sześciorga Polaków, którzy zginęli w ataku terrorystycznym: Maria Jakubiak, Dorota Kopiczko, Jan Maciejewski, Łukasz Milewski, Anna Pietkiewicz, Norbert Szurkowski. Pomnik umieszczony jest po lewej stronie w głównej alejce parku, tuż przy głównym wejściu do parku od strony Ronda Waszyngtona.

Watykan

Audiencja generalna w auli Pawła VI w Watykanie i wygłoszona podczas niej katecheza były poświęcone w całości tragedii z 11 września 2001 roku, jednak tylko po polsku Jan Paweł II mówił o konieczności przebaczenia sprawcom tragedii.

Mówiąc do Polaków o „straszliwym ataku terrorystycznym", papież zwrócił uwagę na potrzebę przebaczenia dla sprawców zamachów. *„Nie możemy zapomnieć o licznych ofiarach w ludziach, które ten atak pociągnął za sobą. Prosimy dla nich dzisiaj o wieczny odpoczynek u Boga i o zmiłowanie i przebaczenie dla sprawców tego straszliwego ataku terrorystycznego"* — powiedział Jan Paweł II. I dodał: *„Pamiętamy również, że w miesiącu wrześniu w 1939r. zostaliśmy napadnięci przez hitlerowskie Niemcy. W ciągu tego miesiąca września toczyła się nierówna walka, w której zostaliśmy pokonani. Polecamy Bogu ofiary tej wojny tak jak i ofiary tego ataku terrorystycznego"*.

Historia przyspieszyła

Po zamachach na Nowy Jork i Waszyngton nie doszło do tak wielkiego przełomu w amerykańskiej polityce, jak się powszechnie uważa. W rzeczywistości 11 września jedynie przyspieszył procesy, które zaczęły się już wcześniej. Nawet samo pojęcie „wojny z terroryzmem" nie jest niczym nowym. Wojnę z terroryzmem USA prowadzą już od dawna.

Przeciwnicy byli różni — lewackie ugrupowania w Europie popierane przez ZSRR, palestyńskie i libańskie grupy zbrojne, a od lat 90. Osama bin Laden i al-Qaeda. Jednak walka z nimi toczyła się w cieniu głównych wydarzeń. Po 11 września wojna z terroryzmem stała się głównym hasłem amerykańskiej polityki zagranicznej.

US Army w Azji Środkowej

Pozwoliło ono Amerykanom wprowadzić korekty do polityki zagranicznej, do których przymierzali się od dawna. W pogoni za al-Qaedą bez żadnego oporu umocnili się w Azji Środkowej. I wiele wskazuje na to, że to dopiero początek ekspansji amerykańskiej w tym regionie.

Azja Środkowa zasobna jest w duże i niewykorzystane złoża gazu i ropy naftowej. Dlatego o kontrolę nad nimi i planowanymi szlakami ich transportu rywalizują od co najmniej 10 lat Rosja, Iran, Turcja, Chiny i USA.

Po 11 września okazało się też, że region stał się linią frontu w pierwszej bitwie „wojny z terroryzmem". Zdawał sobie z tego sprawę prezydent Władimir Putin, gdy zaraz po zamachach zadzwonił do George'a W. Busha z wyrazami współczucia. Potem Rosja zaproponowała USA niezbędną pomoc wywiadowczą i techniczną podczas interwencji w Afganistanie. Przede wszystkim jednak niespodziewanie pozwoliła Waszyngtonowi na ustanowienie baz w poradzieckiej Azji Środkowej, którą wciąż uważała za swoją strefę wpływów.

Co więcej, wpływy amerykańskie coraz większe są też po drugiej stronie Morza Kaspijskiego. USA poparło Gruzję w konflikcie z Rosją wokół wąwozu Pankisi, wysłało też tam swoich specjalistów wojskowych. Moskwa, choć nie przestaje atakować Gruzji za zbyt opieszałe, jej zdaniem, zwalczanie ukrywających się tam terrorystów, to jednak ani słowem nie odniosła się do postawy USA.

Nierównorzędni partnerzy

Rosja najprawdopodobniej pogodziła się z tym, że musi podzielić się wpływami w swoich dawnych koloniach. Przestała się też sprzeciwiać planom budowy tzw. tarczy rakietowej, którą jeszcze rok temu uważała za ogromne zagrożenie dla swego bezpieczeństwa, i kolejnej fali rozszerzenia NATO.

Co otrzymuje w zamian? Korzyści gospodarcze. Putin ma uzasadnioną nadzieję, że Rosja w niedalekiej przyszłości stanie się głównym dostawcą ropy na rynek amerykański. Poza tym otrzymała status niemal równorzędnego członka NATO w ramach Stałej Rady NATO - Rosja oraz stałe członkostwo w grupie G-8. I wreszcie, na razie wolną rękę w pacyfikowaniu Czeczenii.

Kłótnie z sojusznikami

Tuż po zamachach z 11 września z Amerykanami solidaryzowała się cała Europa. NATO po raz pierwszy zastosowało art. 5 traktatu waszyngtońskiego, uznając atak na USA za atak na cały Sojusz. Po roku wydaje się, że USA dawno nie miały tak złej prasy. Europejczykom nie podobało się to, że akcji w Afganistanie USA nie prowadziły pod sztandarem NATO i w dużo większym stopniu korzystały przy niej z pomocy Rosji niż tradycyjnych sojuszników (nie licząc Wielkiej Brytanii).

Jeszcze przed wyborami prezydenckimi w USA Condoleezza Rice, obecny doradca Busha ds. bezpieczeństwa narodowego, pisała, że USA będą w polityce zagranicznej stawiać na pierwszym miejscu interes narodowy. Widać to zwłaszcza teraz, kiedy interes narodowy jest bardzo jasno określony. USA gotowe są do interwencji w Iraku nawet pomimo faktu, że prawie wszyscy europejscy sojusznicy nie są do niej przekonani.

Ostatnio administracja Busha zaczęła kampanię przeciwko Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu ONZ, argumentując, że może on stać się nie narzędziem międzynarodowej sprawiedliwości, ale narzędziem w rękach wrogów USA. Dawno też USA nie różniły się z Europą tak bardzo w kwestii konfliktu bliskowschodniego, ochrony środowiska, walki z biedą w krajach rozwijających się. Ale też dawno USA nie miały takiej przewagi gospodarczej, militarnej i politycznej nad Europą.

Krytycy USA twierdzą, że, mając świadomość swej przewagi, Bush prowadzi hegemonistyczną politykę, a powinien ją wykorzystać raczej do „wzięcia odpowiedzialności za świat". Takie zdanie padło pod adresem zewsząd krytykowanej delegacji amerykańskiej podczas niedawnego Szczytu Ziemi w Johannesburgu.

WIADOMOŚCI/GAZETA. PL/ONET/AD

AKTUALNOŚCI

ATAK ÓS I SZERSZENI

Dziesięć śmiertelnych ofiar ukąszeń ós i szerszeni zanotowano w ciągu ostatnich kilku tygodni na Białorusi. Media alarmują, że na skutek niespotykanych upałów osy są wyjątkowo agresywne.

Szczególnie niebezpieczne są ugryzienia w przewód pokarmowy i usta. Lekarze zalecają ostrożność przy spożywaniu produktów, które przyciągają osy, przede wszystkim słodyczy i dojrzałych owoców.

Osy upodobały również wielkomiejskie bloki. Swoje gniazda budują na balkonach oraz w mieszkaniach. Jednemu ze strażaków zdarzyło się zlikwidować gniazdo ós prawie metrowej średnicy usytuowane pod podłogą.

SPADEK AKTYWÓW ZAGRANICZNYCH

Czyste aktywa zagraniczne w bankach białoruskich od początku 2002r. zmniejszyły się o 19,9 proc., i obecnie wynoszą 270,5 mln USD - oświadczył rzecznik prasowy Białoruskiego Banku Narodowego. Aktywa zagraniczne obecnie wynoszą 694,2 mln USD, gdy na dzień 1 stycznia br. jeszcze stanowiły 743,7 mln USD. Natomiast wzrosły pasywa zagraniczne, które wynoszą obecnie 423,7 mln USD.

POMOCNE CHINY

Władze chińskie przekażą Białorusi 1,2 mln USD w formie bezzwrotnej pomocy. Odpowiednie dokumenty zostaną podpisane w trakcie wizyty delegacji chińskiej na Białorusi, z wiceministrem Chińskiej Republiki Ludowej na czele.

Tematem obrad chińsko-białoruskich będą m.in. rozwój stosunków handlowo-ekonomicznych, nowe inwestycje energetyczne, budowlane oraz telekomunikacyjne.

PRZEDSTAWICIEL OBWE MUSI OPUŚCIĆ BIAŁORUŚ

Rzecznik prasowy białoruskiego MSZ, Paweł Łatuszko poinformował, że władze Białorusi odmówiły przedłużenia wizy pobytowej obywatelce USA Megan Fitzgerald, która pełni obowiązki I sekretarza misji OBWE w Mińsku. Rzecznik odmówił podania przyczyn tej decyzji. To już czwarty merytoryczny pracownik działającej od pięciu lat mińskiej Konsultacyjno-Obserwacyjnej Grupy Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie zmuszony do wyjazdu z Białorusi.

Obecnie jedynym przedstawicielem KOG OBWE na Białorusi pozostaje Alina Josan, której wiza kończy się pod koniec października, i prawdopodobnie również nie zostanie przedłużona.

CHARTER'97/RADIO RACJA/IAR/IT

Ceny paliw 12 września 2002			
AI-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu "Biełnieftiechim"			
665 0,35*	830 0,45*	958 0,52*	640 0,35*
Stacje kompanii "LUKOIL"			
645	810	930	630

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego 12.09.2002				
USD	LIT	RUR	PLN	EURO
1855,00	524,34	58,63	446,53	1810,39

Miłosierdzie bez granic

Coście uczynili jednemu z tych najmniejszych...

Głównym kierunkiem działalności Społecznego Młodzieżowego Zjednoczenia Miłosierdzia „Nadzieja", działającego przy Grodzieńskim Państwowym College'u Pedagogicznym, jest niesienie pomocy psychologicznej i objęcie opieką socjalną samotne starsze osoby, dzieci upośledzonych, rodziny wielodzietne i dzieci bezdomnych. Chcieliśmy pomagać tym ludziom, umożliwiając im podjęcie pracy chałupniczej. Jednak w ciągu kilku lat nie udawało się nam ich zainteresować: nie mogliśmy znaleźć odpowiedniego do nich podejścia, a oni nie potrafili nam zaufać.

Uczestnicy programu

Dzięki nawiązaniu kontaktów z Polską, z prośbą o udzielenie pomocy udaliśmy się do Domu Dziecka Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii w Szamotułach w woj. wielkopolskim. W swojej pracy wykorzystują m. in. program zajęć praktycznej terapii z inwalidami i dziećmi-inwalidami s. Teresy Brochockiej. Odwiedziliśmy ten Dom Dziecka w dniach 1-14 sierpnia br. W tym czasie zdobyliśmy spory zasób wiedzy teoretycznej oraz mogliśmy nabyć praktyczne umiejętności pracy wykorzystując nowe metody.

Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek na własny koszty oraz przy dofinansowywaniu przez państwo, stworzyło wspaniały ośrodek opieki przeważnie nad upośledzonymi umysłowo osobami: wspaniałą salę sportową, pracownie krawieckie, stolarskie, gabinet plastyczny i pracownię gastronomiczną. Codziennie przyjeżdżają do ośrodka 35 osób z całego woj. wielkopolskiego. Przywożą i odwożą je specjalnie dopasowane mikrobusy, które pokonują codziennie odległości ok. 350 km.

Każdy dzień rozpoczyna się od gimnastyki porannej i śniadania. Później każda grupa pracuje we własnej pracowni. Wszystkie zajęcia są prowadzone przez specjalistów o wysokich kwalifikacjach. Dobroć, serdeczność, miłość — cechuje tu wszystkich, stwarza poczucie równości między chorymi i zdrowymi oraz atmosferę rodzinną. Zauważyliśmy, że wszyscy pracownicy rozmawiają w języku swoich wychowanków, jeszcze raz przekonaliśmy się tutaj, że dobro rodzi dobro. Na każdej twarzy gości tu uśmiech.

Wszyscy wychowankowie tego Domu nabywają podstawowe umiejętności zawodowe, każdy specjalizuje się w wybranej przez siebie dziedzinie. Ich wyroby są eksponatami licznych wystaw, często są sprzedawane. Na zebrane pieniądze wszyscy wychowankowie będą mogli we wrześniu wyjechać na dwa dni nad morze.

Ogólnie prace są zaplanowane w ten sposób, żeby wychowankowie zarobili sami na siebie. Tak np. w pracowni gastronomicznej wychowankowie wspólnie z kucharzem przygotowują wspaniałe posiłki. Zadziwiło nas, że podczas naszego pobytu ani razu nie powtórzyło się żadne danie w jadłospisie.

Na zakończenie kursu mogliśmy zobaczyć spektakl, który na Ogólnopolskim Konkursie Inwalidów 2002 zdobył II miejsce. Po zakończeniu kursu otrzymaliśmy certyfikaty z wynikiem bardzo dobrym. Będziemy się starać w Grodnie otoczyć opieką i pomocą jak najwięcej ludzi, przekazać swoją wiedzę i umiejętności pozostałym członkom zjednoczenia „Nadzieja".

Oprócz zajęć metodycznych w programie naszego pobytu znalazły się wycieczki do Lichenia, Poznania i in. miejscowości woj. wielkopolskiego. Mieliśmy możliwość głębszego poznania geografii, historii, kultury i tradycji narodu polskiego oraz wspaniałą praktykę językową. Codziennie mieliśmy zaplanowane spotkania: z siostrami; z samotnymi starszymi osobami, które mieszkały w Domu Dziennego Pobytu; uczestniczyliśmy w przygotowaniach do spotkania z rodzicami wychowanków; spotykaliśmy się z wielodzietnymi rodzinami; z dziećmi z Domu Dziecka; mieliśmy liczne spotkania z przedstawicielami Ruchu Młodzieżowego KSM (Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży).

Jesteśmy bardzo wdzięczni Zgromadzeniu Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii, a szczególnie s. Teresie, s. Danucie, jak również kierownictwu naszego college'u za możliwość odbycia takiego szkolenia i wyjazdu do Polski.

Bardzo byśmy chcieli na takim właśnie poziomie zorganizować pomoc inwalidom w naszym kraju.

Eugenia MIRONOWICZ
kierownik grupy

POMOC

Dary dla muzeum

Na mapie Rzeczypospolitej, która została wydana w 1570r., miasta Szczecin i Orsza znajdują się na przeciwległych brzegach. Duża odległość pomiędzy nimi nie przeszkodziła jednak Jerzemu Czajewskiemu, inżynierowi ze Szczecina, czuć się trochę orszaninem. Odwiedzając w ub. roku Muzeum Historii i Kultury w Orszy, obiecał pomoc w przygotowaniu ekspozycji przedstawiającej czasy, w których Polacy i Białorusini mieszkali w jednym państwie. Dotrzymał słowa i za każdym razem, jadąc w sprawach służbowych do Petersburga, przyjeżdżał do Orszy z jakimś eksponatem. Przywiózł do zbioru muzealnego ponad 50 książek w języku polskim: są to tytuły historyczne, heraldyczne, kartograficzne, taktyki wojskowej i kulturoznawcze. Wśród nich fundamentalne wydanie „Herbarz polski" K. Niesieckiego w 10 tomach, „Kroniki polskiej, litewskiej, żamojskiej i całej Rusi" M. Stryjkowskiego w 2 tomach, „Materiały o historii majątków" R. Aftanazi, „Historia Białorusi" M. Kosmana. Duże zainteresowanie wywołują liczne kopie dokumentów archiwalnych, rzadkich książek, map, obrazów i grawer XVI-XIX wieków. Część przekazanych eksponatów można było oglądać na wystawie poświęconej 935. rocznicy powstania Orszy, która obchodzona była w czerwcu.

Wiktor LUTYNSKI
dyrektor Muzeum Historii i Kultury w Orszy

SONDA

Czy zmieniło się postrzeganie przez Ciebie świata po tragicznych wydarzeniach 11 września 2001r.? Czy czujesz się bezpiecznie w swoim kraju?

Czesława OSTROWSKA (księgowa):

- Oczywiście, żal mi wszystkich tych, którzy tam zginęli. Zwłaszcza w pierwsze dni po tragedii dzieje świata zostały jakby podzielone na czasy: przed tragedią i po niej. Wydawało się, że Ameryka jest takim rozwiniętym i bogatym krajem i nikt nawet nie spodziewał się, że coś tak strasznego może się wydarzyć, a jednak nikt nie jest bezpieczny w dzisiejszych czasach. Minął rok, świat jakby zaczął zapominać o tym, lecz Amerykanie stali się, moim zdaniem, zupełnie inni, zrozumieli, że wszystko na tym świecie jest względne.

- Nigdy nie zastanawiałam się nad tym pytaniem, lecz czuję się stosunkowo bezpiecznie w swoim państwie.

Włodzimierz (elektryk):

- Oczywiście, że tak. Mówi się o tym i w TV i radiu. Dla jednych jest to wielka tragedia, a dla niektórych powód do sensacji i spekulacji. Trzeba zapobiegać takim tragicznym wydarzeniom, które szokują wszystkich ludzi.

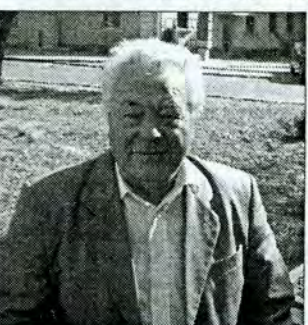
- Nie czuję się bezpiecznie w moim kraju, ponieważ sytuacja polityczna u nas jest niepewna. Moim zdaniem, tu też można spodziewać się najgorszego. To, co się wydarzyło w USA, może również spotkać nas. Żyjemy jednym dniem. Nie wiemy, co będzie jutro.

Anna KOJPYSZ (studentka):

- Oczywiście, że tak. To był szok dla całego świata. Po tej tragedii chyba każdy człowiek powinien zastanowić się nad swoim życiem oraz nad tym, co się dzieje w świecie, nie być obojętnym, jak w tym przysłowiu „moja chata z kraju". Trzeba wszystkim jednoczyć się w walce z międzynarodowym terroryzmem. Uważam, że każdy z nas nie jest obojętny wobec tej tragedii.

- W swoim kraju niestety nie czuję się bezpiecznie, bowiem to samo może przytrafić się i nam. Jeżeli ktoś mógł zrobić coś takiego w USA, to oczywiście może zrobić to i nam i w innych krajach.

Czesław WALUK (emeryt):

- Ze smutkiem i bólem wspominam o tym ataku terroru. Uważam, że ta tragedia dotknęła nie tylko Stany Zjednoczone, lecz cały świat. Myślę, że w takim momencie wszystkie narody świata powinny zjednoczyć się w jedną mocną pięść przeciwko tej bandzie terrorystów i zadać miażdżący cios. Innego wyjścia z tej sytuacji nie widzę. Trzeba sprawić, by dobro odniosło triumf nad szerzącym się złem.

- Ogólnie czuję się bezpiecznie w swoim kraju, lecz z punktu filozoficznego wszystko jest względne.

Olga MISZCZENKO (studentka):

- W pewnym sensie moje postrzeżenie świata zostało takie, jakie było. Już wcześniej zdawałam sobie z tego sprawę. To jest dokładny przykład degradacji naszej ludzkości. Prawie wszędzie kwitnie terroryzm, przestępczość oraz jest coraz więcej ludzi, którzy są zdolni do takich czynów. Jest to przerażające, iż ja jako młoda osoba boję się tego, co mnie czeka jutro. - W swoim kraju nie czuję się bezpiecznie, ponieważ nasze państwo graniczy z Rosją, gdzie również zdarzały się akty terroru. Uważam, że Białoruś nie jest wyjątkiem.

Andrzej (elektryk):

- Moim zdaniem, u nas coś takiego nigdy się nie wydarzy, ponieważ nasze państwo z nikim nie zadziera. W naszym kraju nie ma terrorystów.

- Czuję się bezpiecznie, ponieważ u nas w mieście jeszcze nic nie wybuchło. Obawiam się tylko, żeby wychodząc z domu nie zapomnieć wyłączyć bojlera, bowiem mogłoby wybuchnąć mieszkanie.

Rozmawiała Iness TODRYK
fot. autora

Znany i lubiany

- *Stawiam na młodzież* - mówi Andrzej Buczak

Andrzej Buczak

Ważne miejsce w pracy Konsulatu RP w Mińsku zajmują kontakty z organizacjami skupiającymi w swych szeregach Polaków.

- *W miarę posiadanych możliwości staramy się pomagać tym organizacjom w ich codziennej pracy, uczestniczymy w organizowanych przez nie imprezach i uroczystościach* — powiedział **Głosowi** Andrzej Buczak, Radca Ambasady RP w Mińsku, Kierownik Wydziału Konsularnego.

— *Często pośredniczymy też jako konsulat w nawiązywaniu kontaktów między organizacjami typu ZPB a instytucjami i urzędami w Polsce.*

Współpraca z organizacjami polskimi w znacznej mierze ukierunkowana jest na wsparcie najważniejszego celu ich działalności — nauczania języka polskiego, polskiej historii i tradycji.

— *Wszędzie widzę duże zaangażowanie ludzi, zapał do pracy, ogromną chęć pielęgnowania tradycji polskich, przede wszystkim języka polskiego. Cel jest jeden — podtrzymanie polskości, polskich tradycji na tych terenach i za to serdeczne dzięki. Będziemy robić wszystko, żeby wesprzeć ich w tej działalności.*

Andrzej Buczak często bywa wśród dzieci i młodzieży, widząc w młodym pokoleniu przyszłego kontynuatora tego, co robią w tej chwili ich rodzice i dziadkowie.

Przykładem może posłużyć wizyta w Witebsku, gdzie przy nagromadzeniu bardzo ważnych spraw dotyczących funkcjonowania Domu Polskiego, odwiedził jedną ze szkół. Jest to szkoła nr 32, uczniom której przywiózł prezenty na rozpoczęcie nowego roku szkolnego.

- *Na zachętę dla was, żeby nauka języka polskiego szła lepiej i żebyście pamiętali, że również w Polsce są firmy i instytucje, które chcą wspomagać i pomagać wam w nauce języka polskiego, przywiozłem wam te prezenty* — powiedział do zebranych w auli dzieci.

I to nie jest jedyny przykład pomocy szkołom, klasom, w których prowadzona jest nauka języka polskiego. Przekazywane podręczniki, zeszyty czy też inne drobniejsze, aczkolwiek bardzo potrzebne artykuły szkolne, również w innych szkołach sprawiają dzieciom wiele radości.

Irena KULIKOWSKA

Z wizytą w szkole

© I. KULIKOWSKA

LIDA

Gościnne Strzegowo

Niestety lato się skończyło, ale nadal pamiętamy o wakacjach. W lipcu grupę dzieci z Lidy gościło Strzegowo. To niewielka osada, licząca 4 tys. mieszkańców, którzy bardzo serdecznie nas przyjęli. Codziennie chodziliśmy nad rzekę, opalaliśmy się. Organizatorzy kolonii urządzali zawody sportowe w różnych dyscyplinach.

Mieliśmy okazję zwiedzić jedyne w Polsce Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, poświęcone życiu i działalności literackiej Zygmunta Krasińskiego. Muzeum znajduje się w zamku rodu Krasińskich.

Oprócz imprez w Strzegowie wyjeżdżaliśmy na wycieczki autokarowe. Jeździliśmy do Ciechanowa i Warszawy. Piękno stolicy przeraziło dzieci, które przebywały w Polsce po raz pierwszy.

Ogromną radość uczestnikom kolonii i nauczycielom z Polski sprawiło pływanie gondolami w Pułtusku. Konkursy i dyskoteki urozmaicały nasz wypoczynek.

Mamy nadzieję, że będziemy mieli kolejną okazję do odwiedzenia naszej kochanej Polski.

Wiktoria MARKIEWICZ

Wymiana doświadczeń

Na zaproszenie Haliny Żegzdryn, prezes Oddziału ZPB w Raduniu, zespół „Sybirak", pod kierownictwem Danuty Cichanowicz, i zespół „Anżelika", pod kierownictwem Anżeliki Biruk, wystąpili tam gościnnie z koncertem. Publiczność była zachwycona występami zespołów, wykonanymi piosenkami i tańcami. Cieszy nas, że takie spotkania odbywają się i dają możliwość nam, Polakom z Grodzieńszczyzny, wymieniać się doświadczeniami, pozwalają nam razem dążyć do rozwoju kultury polskiej. Ciepła i serdeczna atmosfera panująca na koncercie, zachowała się również na przyjęciu, podczas którego Polacy z Lidy i Radunia mieli okazję do bliższego poznania się. Dziękujemy prezes Halinie Żegzdryn za możliwość uczestniczenia w takim spotkaniu. Mamy nadzieję, że nasze ośrodki kulturalne będą nadal współpracować.

Julia KOREJBA

RADUŃ

Robinsonada

Czuwaj! W bieżącym roku mieliśmy okazję uczestniczyć w obozie harcerskim „Wołpa 2002". Dostaliśmy zaproszenie od przewodniczącego ZHP na Białorusi Antoniego Chomczukowa. Do przeprowadzenia obozu zostało wybrane bardzo piękne miejsce niedaleko lasu i jeziora. Od samego początku naszego pobytu odczuliśmy panującą tam ciepłą atmosferę. Kadra pedagogiczna obozu, nie patrząc na zmęczenie (był to już trzeci turnus), robiła wszystko, żeby harcerze czuli się dobrze, żeby mogli się czegoś nauczyć i oczywiście odpocząć przed rozpoczęciem roku szkolnego. Zajęcia, gry i ogniska sprawiły, że czas minął nam bardzo szybko. Najwięcej emocji dostarczyła „Robinsonada" i chrzest obozowy.

W „Robinsonadzie" brały udział drużyny dziewczyn i chłopaków. Zostały wysłane do różnych części lasu, musiały bez żadnych narzędzi zrobić sobie „mieszkanie", rozniecić ogień i bronić swojego terytorium i flagi przez całą dobę. Chrzest uczynił każdego uczestnika obozu prawdziwym harcerzem. Musieliśmy wytrzymać bicie pokrzywą, leżeć na szyszkach, jeść okropną zupę z czosnkiem, cebulą i kefirem, ale nikt się nie skarżył.

Na obozie mieliśmy wspaniałe warunki: pięciorazowe posiłki, sauna, kąpiele w jeziorze, opalanie się. Druh przewodniczący zawsze miał czas i dobre słowo dla każdego.

Ten obóz zostanie nam na długo w pamięci, a zdobytą wiedzę będziemy przekazywać dalej.

Swietłana GABIS IRDH „Miłość" Raduń

ZABŁOĆ

Niezapomniane chwile w Tatrach

Chcę opisać swój pobyt na koloniach w Polsce w dniach 7-21 sierpnia w miasteczku Białka Tatrzańska, które się znajduje blisko Tatr. Ten pobyt był bardzo ciekawy. Zorganizowano dla nas wiele wycieczek i różnych konkursów. Najpierw zwiedziliśmy okolicę tego miasteczka. Zwiedziliśmy Zakopane, gdzie zwiedziliśmy Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej (votum wdzięczności za ocalenie Ojca Świętego 13.05.1981r.). Następnym punktem wycieczki były Tatry. Uczestniczyliśmy w konkursach „Moja najbliższa okolica", „Miss kolonii". Chodziliśmy nad rzekę Białkę. Mieliśmy ognisko, gdzie każda grupa musiała zaprezentować się. Mieliśmy pieszą wycieczkę na górę Litwinkę. Zorganizowano wycieczkę do Niedzicy, w której zwiedzaliśmy bardzo piękny zamek na brzegu rzeki. Dowiedzieliśmy się o różnych dziejach tego zamku. Widzieliśmy studnię, do której z okna spadła Brunchilda. Graliśmy w warcaby i tenisa. Rozmawialiśmy z góralem, który opowiedział ciekawą historię o Białce Tatrzańskiej. Piesza wędrówka nad Morskie Oko oraz niezapomniane chwile spędzone nad jeziorem pozostaną w naszych sercach na zawsze.

Serdeczne podziękowania dla wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania wspaniałych kolonii. Szczególne podziękowania należą się prezesowi Oddziału ZPB w Zabłociu Piotrowi Kuzmiczowi.

Anna MIESZKO

APEL

Miasto nad Dnieprem

Często miejscowi Polacy zadają sobie pytanie *"Co wiedzą o nas w kraju?"* Czy wiedzą o tym, że w ogóle istnieje takie miasto Mohylew?

Bardzo nam zależy, żeby było inaczej, więc przedstawiając tę informację, chcemy pokazać, że Polacy mieszkają od dawna nie tylko w Grodnie, Wilnie lecz i w Mohylewie, któremu Stefan Batory nadał takie same prawa, jak dla Wilna.

Jeżeli zapytać mieszkańców miasta o jego zabytki, może kilku powie, że to jest cmentarz katolicki, reszta — że to jest cmentarz polski.

Sprawa renowacji polskiego cmentarza w Mohylewie ciągnie się od wielu lat. Każdy kolejny już nie rok, a nawet miesiąc powoduje nieodwracalne zmiany. Coraz częściej po prostu przekopuje się stare groby, niszcząc przy tym pomniki. Cmentarz jest zabytkiem dość szczególnym, jeżeli chodzi o Wschodnią Białoruś, gdyż tak nie wiele pozostało śladów celowo niszczonych od lat.

Zwracaliśmy się w tej sprawie do Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, bezpośrednio do Andrzeja Przewoźnika. Wiemy, że sprawa dotarła także do Pełnomocnika Rządu ds. Dziedzictwa za Granicą. Podsekretarz Stanu Stanisław Żurowski zapewnił, że w pełni popiera nasze starania, ale z braku funduszy nie jest w stanie nam pomóc. Jesteśmy więc odsyłani od jednej instytucji do drugiej i praktycznie nic z tego nie wynika. Na przełomie marca i kwietnia 2000r. pertraktowaliśmy w tej sprawie ze „Wspólnotą Polską", która obiecała nam pomoc.

Nie wolno nam zrezygnować z tego projektu. Obecnie władze najchętniej by stwierdziły, że na Mohylewszczyźnie nigdy nie było i nie ma żadnych Polaków, że są to ziemie czysto białoruskie, a ściślej mówiąc, rosyjskie. Twierdzeniu temu przeczą w sposób oczywisty liczne polskie pamiątki, a cmentarz polski urasta wręcz do rangi miejscowego symbolu narodowego.

Jesteśmy, więc zdani tylko na własne siły i pomoc Macierzy. Możemy liczyć na duchowe wsparcie zamieszkujących Mohylewszczyznę ludzi polskiego pochodzenia, ale wobec ogólnego zubożenia finansowo jesteśmy uzależnieni od Polski, taka jest, niestety, życiowa prawda. Nasza sytuacja różni się też w znacznym stopniu od Grodzieńszczyzny, bowiem tamte tereny dopiero po 1945r. „odpadły" od Polski, część osób repatriowała i teraz z daleka broni interesów swojej rodzinnej ziemi. Mohylew pozbawiony jest nawet tego, gdyż wielu Polaków zostało już w okresie międzywojennym wywiezionych w głąb Związku Radzieckiego bez możliwości powrotu. Nie wolno nam zaprzepaścić tego, co okupione zostało zesłaniem lub śmiercią wielu ludzi. Dlatego też chcemy wykorzystać wszystkie możliwości i ocalić od zapomnienia to, co jeszcze pozostało.

Wiemy, że ludziom w Polsce nie są obojętne losy Polaków na Wschodzie. Mamy nadzieję, że przekazanie danej informacji pomoże w rozwiązaniu naszych problemów i w udowodnieniu, że tutaj kiedyś była Polska i ludzie to pamiętają. Oni wrośli w tę ziemię, nie chcą jej opuścić, ale też chcieliby być dumni ze swojego pochodzenia, chcieliby móc pokazać dzieciom, wnukom i białoruskim przyjaciołom: *„patrzcie, to jest polskie, to jest nasze"*, bez narażania się na represje, bowiem opieka takiego państwa jak Polska wiele jednak znaczy.

Znaczne luki w historii Polaków na ziemiach Wschodniej Białorusi, gdzie na całym terenie są cmentarze katolickie, nagrobki i napisy nagrobkowe w języku polskim, nie pozwalają dzisiejszej diasporze w pełnym zakresie realizować swoich programów kulturalno-oświatowych. Według danych Związku Polaków na Białorusi przed II wojną światową na Wschodniej Białorusi mieszkało około 400 tys. Polaków i ludzi polskiego pochodzenia. Ich historia i los z wyjątkiem niektórych poszczególnych problemów, zbadanych przez historyków z Polski, nie została ujawniona mieszkającym obecnie na Białorusi Polakom.

Jeszcze w kwietniu 1999r. Dom Polski przygotował materiały na grant do napisania monografii na temat „Polacy na ziemiach Wschodniej Białorusi od XVI do XX wieku. Bilans zmian i strat na Mohylewszczyźnie." Zwróciliśmy się z tą propozycją do Funduszu im. Stefana Batorego. Jednocześnie z tym nadaliśmy te materiały do Stowarzyszenia "Wspólnota Polska", które całkiem podtrzymało ten zamiar, ale nie ma środków finansowych. Pertraktowaliśmy w w/w sprawie również z Fundacją "Pomoc Polakom na Wschodzie" oraz z ekipą naukowców z Uniwersytetu w Białymstoku. Jesteśmy teraz w pozycji wyjściowej.

Zwracamy się do wszystkich ludzi dobrej woli. Pomóżcie nam uratować pamięć o polskości Mohylewszczyzny, której historia tak wiele zawdzięcza. Wesprzyjcie nasze działania!

Jesteśmy samofinansującą się organizacją. Nie jesteśmy wspierani finansowo przez Białoruś i tylko sporadycznie w niewielkiej ilości przez instytucje polskie.

Główne nasze źródło utrzymania — dzierżawa części pomieszczeń Domu Polskiego. Z dochodów od dzierżawy opłacamy podatki (na Białorusi wszystkie organizacje społeczne płacą je jak firmy biznesowe), usługi komunalne i opłaty pracowników Domu Polskiego, które wynoszą średnio 55 USD.

O pomoc woła przede wszystkim polski cmentarz, ze wspaniałymi niegdyś, a dziś "nadgryzionymi przez ząb czasu", grobowcami, jakich nie spotyka się na innych tutejszych cmentarzach. Udało nam się przeprowadzić inwentaryzację, na prace renowacyjne zabrakło środków. Ta sprawa nie może czekać na "lepsze czasy". Nie będzie już czego ratować!

Nigdy też nikt nie spisał dziejów polskiej diaspory na tych terenach, a najwyższa ku temu pora. Opracowaliśmy plan napisania monografii i teraz czekamy na pomoc w realizacji zamierzenia, wymagającego pracy w archiwach kilku państw.

Jerzy ŻURAWOWICZ

Wymarzone Domy Polskie

Ośrodki polskości na Wschodzie

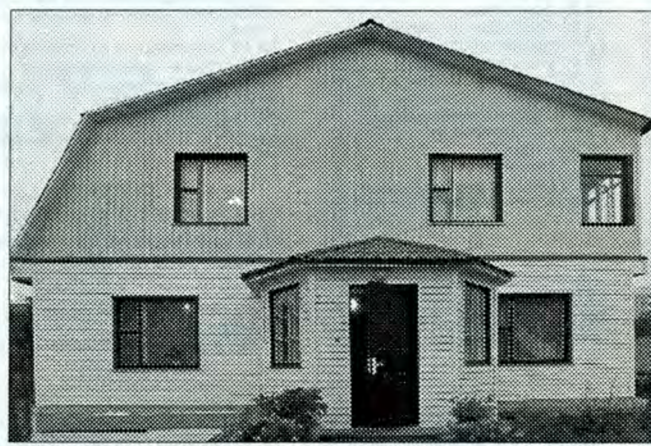
W dniach 4-5 września br. delegacja Związku Polaków na Białorusi w składzie: Tadeusz Kruczkowski, prezes ZPB, Konstanty Tarasewicz, prezes RN ZPB, Józef Porzecki, wiceprezes ZPB, Czesława Ostrowska, główna księgowa ZPB, odwiedziła z roboczą wizytą Domy Polskie w Mińsku, Witebsku, Mohylewie i Borysowie. W rozmowie z prezesami przede wszystkim podnoszono zagadnienia działalności oddziałów ZPB, funkcjonowania Domów Polskich. Prezesi oddziałów poinformowali delegację o aktualnym stanie szkolnictwa i oświaty w oddziałach. W ramach wizyty omówiono również plany otwarcia nowych Domów Polskich w Witebsku i Borysowie.

Alicja Gałustowa

Podczas wizyty w Mohylewie, Jerzy Żurawowicz i Tadeusz Kruczkowski

Dom Polski w Borysowie

Witebsk

Nowy Dom Polski w Witebsku jest budynkiem zabytkowym, zlokalizowanym w centrum miasta. Polacy z Witebszczyzny, a jest ich w obwodzie witebskim ponad 50 tys., w samym Witebsku — ponad 3 tys., nie mieli dotychczas własnego lokum. Było ciężko, bo w dwóch niedużych pokoikach odbywały się próby chóru, nauka języka polskiego i in. Marzyli o własnym dachu — mają wymarzony Dom Polski. Jak się sami przyznają, to po prostu cud. Może przyczynił się do tego patron Domu Polskiego Jan Paweł II?

- Zaczęło się od tego, że szukałam osób, z którymi można by było porozmawiać po polsku — powiedziała prezes Oddziału ZPB w Witebsku Alicja Gałustowa. — *Na początku było siedem osób. 27 września 1992r. założyliśmy oddział ZPB. Nigdy niczego nie narzucaliśmy. Była potrzeba spotkania się — spotykaliśmy się, chcieliśmy śpiewać — powstał chór. Od samego początku własnymi siłami zaczęliśmy się uczyć języka polskiego, tak dzieci jak i dorośli, im dalej — tym więcej. Od początku chodziło nam o to, abyśmy w naszej organizacji mieli miłą, rodzinną i ciepłą atmosferę.*

Przy Oddziale ZPB działa szereg organizacji: Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Lekarzy, Klub Kobiet „Złota Rączka", Klub Amatorów Filmu Polskiego, Klub Sportowy, członkowie którego, wyjeżdżając na letnie lub zimowe igrzyska, zawsze spisują się na medal. Działa też chór „Ziemia Naddźwińska", zespół dziecięcy „Śpiewajmy razem". Przy oddziale działa także Kółko Plastyków. Organizowane są również ich wystawy w Domu Polskim. W tym roku w planach jest zorganizowanie wystawy prac dziecięcych „Moje kolonie w Polsce".

- Stawiamy na młodzież i dzieci. Zawsze jestem zachwycona, jak patrzę w oczy tych dzieci, które wracają z Polski, jaki ogień w tych oczach się zapala, z jakim zapałem chcą się uczyć polskiego, chcą dążyć do czegoś w życiu. Dopiero wtedy widzę sens swojej pracy.

Niestety, żeby dom zaczął funkcjonować i zarabiać na siebie, musi zostać wyposażony. W tej chwili jest to dla nas wielki problem. Bardzo ciężko jest z nauczaniem języka polskiego. Mamy problem z kadrą pedagogiczną.

Mamy bardzo mało książek w języku polskim, z tym że na odebranie w Polsce czeka 6000 książek z prywatnej biblioteki. Spodziewamy się, że uda nam się je przywieźć.

W przyszłości pragniemy nawiązać kontakty ze szkołami i uczelniami w Polsce, żeby nauczyciele z obu stron mogli brać udział w konferencjach. Chcemy na zasadzie wymiany współpracować ze szkołami. Mamy możliwości przyjęcia grup dzieci.

W Domu Polskim mamy pokoje gościnne. Wiem, że sporo osób z Polski chciałoby odwiedzić te tereny, ale nie mają odwagi. Serdecznie wszystkich zapraszamy. Będziecie pod naszą opieką, pomożemy zwiedzić nasze okolice. Ze swojej strony nie czulibyśmy się tak sieroco, bo ktoś nas odwiedza, ktoś pamięta, nawiązalibyśmy kontakty i ścisłą współpracę.

Dom Polski w Witebsku

Witebsk jest bardzo daleko wysunięty na wschód, co wpływa na możliwość kontaktów z innymi oddziałami. Czują się tu sieroco. Chcą, aby zwracano na nich więcej uwagi. Uważają, że powinni się nawzajem odwiedzać w Domach Polskich, żeby móc wymieniać doświadczenia, bo każdy z nich ma się czym podzielić.

- Jestem oczarowany wizytą w jeszcze nie otwartym Domu Polskim — podzielił się wrażeniami Andrzej Buczak, Radca Ambasady RP w Mińsku, Kierownik Wydziału Konsularnego. — *Mogę powiedzieć, że wiele ośrodków polskich na Białorusi mogłoby pozazdrościć tak pięknego domu. Życzyłbym wszystkim, aby w wielu innych miejscach mogły funkcjonować takie duże, ładne, przestronne domy.*

Mohylew

O stanie szkolnictwa polskiego w Mohylewie opowiedział Jerzy Żurawowicz, prezes oddziału:

- Ogólnie, jeżeli chodzi o naukę języka polskiego, w ciągu ostatnich dwóch lat, mieliśmy 320-330 uczących się w różnym wieku. Zajęcia prowadzone są w różnych grupach: rano lub wieczorem, w soboty, w różnych miejscach miasta — każdy znajdzie odpowiedni dla siebie dzień i godzinę do nauki.

W tym roku przyjechały do nas cztery nauczycielki z Polski, które rozpoczną pracę w zerówce i dwóch przedszkolach. Aktualnie zajmujemy się sprawami w zerówce, mamy trzecią klasę w szkole, mamy dwa przedszkola, gdzie jest wykładany język polski. Nauczycielka, która jest tu już trzeci rok, prowadzi dwie kolejne klasy. Jeszcze jedna nauczycielka niedługo przyjedzie, żeby prowadzić zajęcia w Domu Polskim.

Borysów

Oddział ZPB w Borysowie działa już od 10 lat. Obecna prezes Irena Sakowiec, która jest prezesem od 1999r., chętnie udzieliła informacji dotyczących aktualnej sytuacji w oddziale:

- Oddział liczy 125 członków z Borysowa. Oprócz tego, dojeżdżają do nas Polacy z Żodzina. 30 członków oddziału w Borysowie są harcerzami. Nawiązaliśmy współpracę z harcerzami ze Szczecina, którzy co roku przyjeżdżają do nas.

Irena Sakowiec

300 dzieci uczy się języka polskiego. Natomiast dorosłych i młodzieży, którzy biorą czynny udział w nauce języka polskiego, jest 50 osób. Jest łatwiej, bo w tym roku do Domu Polskiego przyszła pracować młodzież.

Jestem bardzo szczęśliwa, że mamy już własne lokum do pracy, gdzie możemy się wspólnie zebrać, zaprosić naszych gości oraz człónków oddziału.

Irena KULIKOWSKA
fot. autora

POŻEGNANIE

† Nieodżałowana utrata

Snuliśmy rozmaite plany, marzyliśmy o naszym Polskim Domu: odbudowanym i przyjaznym dla wszystkich rodaków. **śp. Jan DZIERGACZ** od niedawna pełnił obowiązki dyrektora naszej siedziby, ale za ten czas zdołał dużo zrobić: stworzył serdeczną atmosferę, jednoczącą Polaków, zrzeszonych w różnych organizacjach oraz tych, którzy tylko teraz odnaleźli drogę do swych korzeni i duchowego odrodzenia.

Małomówny, spokojny, zawsze umiał dotrzeć do sedna sprawy, znaleźć słuszne rozwiązanie. Był sprawiedliwy i dobroduszny. Starsi dobrze pamiętają jego odważną i rozsądną postawę na pierwszych zebraniach Polaków w Mińsku. Jakże nam wtedy byli potrzebni ludzie odważni, mądrzy, zaradni i zahartowani. Właśnie taki był w naszych szeregach od samego początku - wierny naszej sprawie do końca swego życia.

Już w dzieciństwie poznał czym jest kłamstwo i obłuda, terror i ucisk reżimu komunistycznego. Pochodził z Naroczy, w okolicach której w latach wojny działała aktywnie partyzantka polska, którą w podstępny sposób zwalczali sowieci. Jego wspomnienia drukowała polonijna prasa na Zachodzie oraz nasza gazeta. Szkoda, że nie zdążył szerzej opisać dramatyczne lata wojny i losy Polaków w latach powojennych, kiedy nasilił się proces wynarodowienia i „sowietyzacji". Pisał o wszystkim, co zachowało się w jego pamięci. Podawał szczegóły wydarzeń, nie spieszył się, bo wiedział, że spoczywa na nim, jako już jednym z nielicznych świadków, obowiązek tworzenia prawdziwej kroniki wydarzeń.

Jego walka z władzą sowiecką o uznanie swojej tożsamości narodowej może być dla młodzieży wzorem odwagi i patriotyzmu. Zawsze wszędzie mówił z godnością: *„Jestem Polakiem."*

Już nie spotka nas u progu domu uśmiechnięty i życzliwy. W naszych szeregach zabrakło kolegi, działacza, dobrego człowieka. Jego miejsce muszą zająć ludzie sumienni, oddani, sprawiedliwi, jakim był Jan Dziergacz.

Cześć Jego pamięci!

pracownicy Domu Polskiego w Mińsku
Obwodowy Oddział ZPB
Oddział ZPB Polonia
Oddział Miejski ZPB
ZG ZPB oraz redakcja Głosu

Wyrazy szczerego żalu i współczucia żonie, dzieciom, siostrze oraz wszystkim krewnym i kolegom z powodu śmierci

†

śp. Jana DZIERGACZA -
dyrektora Domu Polskiego w Mińsku
składa Wiktor Adamowicz

KULTURA

Plener artystyczny

„Patrzeć razem w tym samym kierunku" (A. Saint Exupery) motto Międzynarodowego Integracyjnego Pleneru Artystycznego połączonego z warsztatami plastycznymi dla młodzieży gimnazjalnej. Do udziału w plenerze zostaliśmy zaproszeni przez fundację „Semper Polonia", która objęła patronat nad imprezą. Tak pięcioro dzieci z Klubu Polskiego w Brześciu miało możliwość rozwijać swoje zdolności artystyczne razem z polską młodzieżą (40 osób zostało wyłonionych w drodze konkursu organizowanego przez Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego).

W dniach 4-11 sierpnia nasza grupa przebywała w Łącku, tu odbył się plener. Łąck — przepiękna miejscowość na Mazowszu. Jest tu dużo miejsc do zwiedzenia i jeszcze więcej do namalowania: pałac, należący kiedyś do żony generała Śmigłego-Rydza, park dookoła pałacu, piękne błękitne jeziora, na brzegu — nowa kapliczka i las, w którym kręcono niektóre sceny z filmu „Ogniem i mieczem". Najczęściej dzieci prosiły swoich opiekunów o możliwość zwiedzenia łąckiej stadniny. Konie inspirowały dzieci na tworzenie nowych obrazów.

Wszystko w Łącku ma w sobie jakiś spokój i ciepło. Przekazuje się ono wszystkim, kto kiedykolwiek zwiedził te miejsca. Również jesteśmy zachwyceni dobrą energią, płynącą od wszystkiego, z czym mieliśmy do czynienia.

- Co najczęściej rysowaliście? — zapytał nas podczas spotkania prezes fundacji Marek Hauszyld.

- Rysowaliśmy swoje uczucia, związane z Łąckiem — powiedział nasz Jarek Klimowicz.

Przecież nie tylko zobaczyliśmy ładne krajobrazy: najważniejsze jest to, że spotkaliśmy tu miłych ludzi, którzy przyjęli nas z miłością i troską, pomogli nam we wszystkim i dzięki nim nasze serca rozgrzały się i stały się jeszcze bardziej wrażliwe. Tak powstały nasze prace. Z najlepszych zrobiono pocztówki. Oglądając je, jeszcze długo będziemy wspominać sen o Łącku, w którym byliśmy.

Nie chciało się budzić, ale sen się skończył wraz z zakończeniem pleneru. Podsumowaniem twórczości dzieci była uroczysta wystawa prac plenerowych, zorganizowana w Szkole Podstawowej w Łącku. Wystawę zwiedziło dużo znanych ludzi: prezes PKN ORLEN S. A. (jest członkiem „Semper Polonia", również wspiera ważne wydarzenia w życiu kulturalnym Polski), prezes fundacji „Semper Polonia" oraz znani artyści, tacy jak: Franciszek Starowieyski, Barbara Szubińska, Zofia Zaremba, Małgorzata Hołówka. Razem z twórcami z Francji, Holandii, Niemiec i Japonii w tym samym czasie mieli oni plener w Łącku. Odwiedziła nas jeszcze jedna słynna osoba — Stanisław Mikulski, aktor, znany z filmu „Stawka większa niż życie".

Wzięcie udziału w takim plenerze dla naszych dzieci z Białorusi, było wielką przyjemnością i zaszczytem, dlatego pracowały one pilnie, z zainteresowaniem. Na zakończenie pleneru otrzymały prezenty: farby, tusze, pędzle i pastele, żeby gdziekolwiek się znalazły, mogły w różnych technikach przekazywać to, na co będzie inspirował je świat.

W mikrobusie, którym odjeżdżaliśmy z Łącka, nie było ani hałasu ani śmiechu. Każdy milcząc żegnał się z uciekającym mazowieckim krajobrazem, patrząc przez szybę i własne łzy na rzeki, pola, lasy...

-Może jeszcze kiedyś tu wrócimy! — powiedzieliśmy sobie.

Olga SIEMIANIUK

Poniedziałek 16.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Романтическая драма „Последний дюйм" (Россия - Франция).
08.45 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума" (США).
09.00 Новости.
09.15 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 1-я серия.
10.05 Арсенал. Программа об армии.
10.45 Телебарометр. Прогноз погоды.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.20 „На перекрестках Европы". Национальный телефестиваль песни.
13.05 Н.Михалков и Г.Польских в мелодраме „Я шагаю по Москве". („Мосфильм").
14.20 Телевизионный Дом кино. Лучшие фильмы Открытого российского кинофестиваля „Кинотавр" (г.Сочи).
15.00 Новости.
15.20 Волшебная шкатулка „Союзмультфильма". „Синяя птица".
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.05 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 1-я серия.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.40 Трагикомедия режиссера Д.Чанга „Дитя Голливуда" (Корея).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
22.40 Стадион.
23.10 Новости.
23.30 Детективный сериал „Последний курьер" (Германия).

ОНТ

14.50 Любовь Полищук и Вячеслав Тихонов в мелодраме „Любовь с привилегиями". 1-я серия
16.00 Возвращение Коломбо. Детектив „Из любви к искусству"
17.40 Вечерние новости
18.00 „Большая стирка" с Андреем Малаховым
19.05 Жди меня
20.00 Время
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости"
21.00 Собачья радость в комедии „Второй Бетховен"
22.40 Многосерийный фильм „Убойная сила: Роль второго плана"
23.45 Питер Фальк и охота на динозавра в приключенческом фильме „Затерянный мир"1-я серия
00.25 Ночное „Время"
00.45 Документальный детектив. „Шампанское для покойника". Дело 2000 года

РТР

07.45 Билл Мюррей, Дэн Эйкройд и Сигурни Уивер в комедии „Охотники за привидениями" (США).
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
17.50 Премьера. Антонина Венедиктова, Лидия Вележева, Ирина Томская и Николай Добрынин в сериале „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Премьера. Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в детективном сериале „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 1-я серия.
21.05 Вечерний сеанс. Премьера. Дмитрий Назаров, Виктор Раков, Нина Усатова, Алика Смехова и Владимир Стеклов в сериале „Закон".
22.20 Вести.
22.35 Премьера. „Оружие России. Стерегущие небо". Док. сериал.

Культура

17.30 Новости культуры.
17.45 „Наедине с Петром Великим". Авторская программа Даниила Гранина.
18.20 „Михаил Булгаков. Черный снег". Авторская программа А.Смелянского.
18.45 „Русская пятерка". Знаменитое содружество „Могучая кучка".
19.25 „Пьеса для адмирала и актрисы, или Макароны по-флотски". Документальный фильм.
19.50 „Театральная Россия". Б.Шоу. „Дом, где разбиваются сердца". Спектакль Московского академического театра Сатиры. Режиссер В.Плучек. Запись 1975 г.Часть 1-я.
21.20 Вести.
21.30 „Театральная Россия". Б.Шоу. „Дом, где разбиваются сердца". Спектакль Московского академического театра Сатиры. Часть 2-я.
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.

НТВ

09.00 „Сегодня утром" с Петром Марченко.
09.25 „Намедни" с Леонидом Парфеновым.
11.00 Сегодня.
14.40 „Хорошего человека должно быть много". Ток-шоу „Принцип домино".
15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
16.05 Экстремальное шоу „Фактор страха".
17.05 „Внимание. Розыск!" „Охота на Абдурахмана".
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35 Детективный сериал „Ключи от смерти". 5-я серия.
19.45 И.Шавлак и Б.Химичев в сериале „Сезон охоты". 1-я серия.
21.00 „Сегодня вечером" с Кириллом Позняковым.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Звездная болезнь".
22.35 „Ключи от смерти". Детектив.

Гродно

17.00 Новости
17.15 Августовский канал – ворота Европы.
17.40 "Поздравляем Вас!" канал "Культура"
19.25 Новости
19.40 День за днём
20.00 Детский экран
20.15 "Поздравляем Вас!"
20.25 Время спорта.
20.45 "Москва слезам не верит". Худ. фильм

Wtorek 17.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 О.Кабо в худ. фильме „Провинциалки" (Украина).
08.45 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума"
09.00 Новости.
09.15 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 2-я серия.
10.05 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.30 Стадион.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.20 Из архивов БТ. „От всего сердца". Концерт Государственной академической хоровой капеллы им. Г.Ширмы.
13.15 О.Даль в драме „Отпуск в сентябре" („Ленфильм"). 1-я серия.
14.30 „Пой, душа!" Фольклорные коллективы Гомельской области.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 2-я серия.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Наше наследие. Полоцкие святыни. фрески Спасовской церкви.
19.00 Прямая трансляция пресс-конференции Президента Республики Беларусь А.Г. Лукашенко.
21.00 Панорама.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
22.40 Спорт-курьер.
22.50 Новости.
23.15 Детективный сериал „Последний курьер" (Германия). Заключительная серия.

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 „Семейные узы". Сериал
10.00 Жди меня (с сурдопереводом)
10.50 Детский сериал „Твинисы"
11.10 Дисней-клуб: „Переменка" до 11.35
14.40 „Любовь с привилегиями". 2-я серия
15.30 Возвращение Коломбо. Детектив „Кандидат на убийство"
17.10 „С лёгким паром!" В гостях у Михаила Евдокимова
17.40 Вечерние новости
18.00 Александр Абдулов и Ирина Розанова в авантюрной комедии „Фаталисты". 1-я серия
19.00 Пресс-конференция Президента Республики Беларусь А.Г.Лукашенко для представителей зарубежных и белорусских средств массовой информации
21.00 Время
21.30 ОНТ представляет: „Наши новости"
22.00 Многосерийный фильм „Убойная сила: Дачный сезон"
23.05 Приключенческий фильм „Затерянный мир". 2-я серия
23.45 Ночное „Время"
00.05 Документальный детектив. „Вьетнамское подполье Москвы". Дело 2001 года до 00.35

РТР

07.45 Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в детективном сериале „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 1-я серия.
08.50 „Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
17.50 Сериал „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести -Москва.
19.55 Сериал „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 2-я серия.
21.05 Вечерний сеанс. Премьера. Сериал „Закон".
22.20 Вести.
22.35 Последний сеанс. Елена Яковлева, Денис Карасев и Николай Бурляев в детективе „Русская рулетка".

Культура

14.50 Кино - детям. „Четвертая высота". Художественный фильм (К/ст. им. М.Горького, 1977). Режиссер И.Вознесенский.
16.05 „Пятое измерение". Авторская программа И.Антоновой.
16.35 „Дмитрий Шостакович. Семейные хроники". Документальный фильм. Режиссер О.Дворниченко.
17.30 Новости культуры.
17.45 „Дворцовые тайны". „Князь-шофер".
18.10 „Заячий хвостик". Мультипликационный фильм.
18.20 „Михаил Булгаков. Черный снег". Авторская программа А.Смелянского.
18.45 „Русская пятерка". М.А.Балакирев.
19.30 90 лет со дня рождения артиста. „Георгий Менглет, или Наш замечательный Жорик".
20.10 А.С.Пушкин. „Скупой рыцарь". Спектакль Московского театра „Вернисаж".
21.05 „Что делать?" Программа В.Третьякова.
22.00 Вести.
22.15 „Экология литературы". Мариэтта Чудакова.
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.

НТВ

09.00 „Сегодня утром" с Петром Марченко.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Служба спасения.
10.00 Сегодня.
10.00 Кулинарный поединок. „Фарш-мажор".
11.00 Сегодня.
11.05 Криминал.
14.40 „Домашние животные. За и против". Ток-шоу „Принцип домино".
15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
16.05 Эрик Робертс в боевике „Лучшие из лучших-2" (США).
18.00 „Сегодня"
18.35 Детективный сериал „Ключи от смерти". 6-я серия.
19.45 Сериал „Сезон охоты". 2-я серия.
21.00 „Сегодня вечером" с Кириллом Позняковым.
21.35 Футбол. Лига Чемпионов. „Базель" (Швейцария) - „Спартак" (Россия). Прямая трансляция.

Гродно

17.00 Новости
17.15 Время спорта
17.35 "Поздравляем Вас!" канал "Культура"
19.30 Новости
19.45 День за днём
20.05 Детский экран
20.20 "Поздравляем Вас!"
20.30 "Вдохновение". Художник А.Струмило
20.50 "Брюнетка за 30 копеек". Худ. фильм.

Środa 18.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Н.Белохвостикова и А.Михайлов в детективе „Змеелов"
08.45 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума"
09.00 Новости.
09.15 „72 часа". Сериал
10.05 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.30 Здоровье. Тележурнал.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.20 Из архивов БТ. „Макбет". Спектакль Национального академического драматического театра им. М.Горького по пьесе В.Шекспира. Часть 1-я
13.20 „Отпуск в сентябре". Художественный фильм
14.30 Время местное. Репортажи из провинции.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание"
17.00 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 3-я серия.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.40 Москва - Минск.
18.55 Романтическая комедия „Свадебный переполох"
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия).
22.40 Спорт-курьер.
22.50 Криминальное досье.
23.20 Новости.
23.40 Е.Яковлева в драме „Воспитание жестокости у женщин и собак". („Мосфильм"). 1-я серия.

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 „Семейные узы". Сериал
10.00 Борьба за российский престол в историческом фильме „Молодая Екатерина". 1-я серия
11.05 Что да как
11.25 Детский сериал „Твинисы"
14.25 Детектив братьев Вайнеров „Свидетельство о бедности"
15.35 Возвращение Коломбо. Детектив „Лебединая песня"
17.10 „Шутка за шуткой". Юмористическая программа
17.40 Вечерние новости
18.00 „Большая стирка" с Андреем Малаховым
19.05 „Семейные узы". Сериал
20.00 Время
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости"
21.00 Авантюрная комедия „Фаталисты". 2-я серия
22.05 Многосерийный фильм „Убойная сила: Двойной угар"
23.10 Приключенческий фильм „Затерянный мир". 3-я серия. Заключительная
23.50 Ночное „Время"
00.10 Программа Сергея Шолохова „Венецианские окна „Тихого дома"

РТР

07.45 Детективный сериал „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 2-я серия.
08.50 Моя семья.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
17.50 Премьера. Антонина Венедиктова, Лидия Вележева, Ирина Томская и Николай Добрынин в сериале „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести -Москва.
19.55 Премьера. Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в детективном сериале „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 3-я серия.
21.05 Вечерний сеанс. Премьера. Дмитрий Назаров, Виктор Раков, Нина Усатова, Алика Смехова и Владимир Стеклов в сериале „Закон".
22.20 Вести.
22.35 - 00.31 Последний сеанс. Эрик Робертс в остросюжетном фильме „Процесс уничтожения"

Культура

14.40 Кино - детям. „Рыжик". Художественный фильм. (К/ст. им. М.Горького, 1960). Режиссер И.Фрэз.
16.05 „Классики современного искусства". Марлен Шпиндлер.
16.35 „Моё последнее танго". Документальный фильм. Режиссер Т.Скабард.
17.30 Новости культуры.
17.45 „Отечество и судьбы". Шершеневичи.
18.10 „Адажио". Мультфильм.
18.20 „Михаил Булгаков. Черный снег". Авторская программа А.Смелянского.
18.45 „Русская пятерка". А.П.Бородин.
19.30 „Неотправленное письмо". Художественный фильм („Мосфильм", 1959). Режиссер М.Калатозов.
21.05 „Безумец бедный". Документальный видеофильм. Режиссер И.Калядин.
22.00 Вести.
22.15 „Острова". Раиса Недашковская.
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.

НТВ

16.00, 17.00 Сегодня.
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Звездная болезнь".
17.15 Документальная драма. „Преступление и наказание".
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.40 Футбол. Лига Чемпионов. „Локомотив" (Москва) - „Галатасарай" (Турция). Прямая трансляция.
21.00 „Сегодня вечером" с Кириллом Позняковым.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Новые веяния".
22.45 „Ключи от смерти". Детектив.

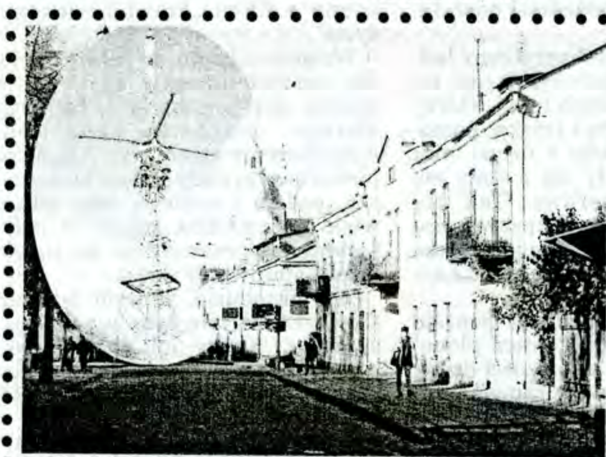
Гродно

17.00 Новости
17.15 "Вдохновение". Художник А.Струмило (Польша)
17.35 "Поздравляем Вас!" канал "Культура"
19.30 Новости
19.45 День за днём
20.05 Детский экран
20.20 "Поздравляем Вас!"
20.30 "Опять на дачу".
21.10 "Дорога длиною в 60 лет".
21.30 "Высота". Художественный фильм.

Czwartek 19.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 В.Алентова и В.Стеклов в музыкальной мелодраме „Когда святые маршируют" („Ленфильм").
08.50 Юмористический сериал „Возможно, они сошли с ума"
09.00 Новости.
09.15 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 4-я серия.
10.05 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.30 Телевитамин.
11.00 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия). Заключительная серия.
12.00 Новости.
12.20 Из архивов БТ. „Макбет". Спектакль Национального академического драматического театра им. М.Горького по пьесе В.Шекспира. Часть 2-я (1988 г.).
13.30 „В ожидании". Короткометражный худ. фильм (ТО „Телефильм").
14.05 К 90-летию со дня рождения народного поэта Беларуси. „Максим Танк". Док. фильм („Беларусьфильм") (1982г.).
14.30 Існасць. Духовная программа.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „72 часа". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Союзное вече.
18.55 Футбол. Кубок УЕФА. „Гомель" (Беларусь) - „Шальке-04". (Германия). Прямая трансляция.
21.00 Панорама.
21.40 „Неукротимая Хильда". Сериал (Бразилия). Заключительная серия.
22.40 Спорт-курьер.
22.50 „Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
23.20 Новости.
23.40 Драма „Воспитание жестокости у женщин и собак". („Мосфильм"). 2-я серия.

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 „Семейные узы". Сериал
10.00 „Молодая Екатерина". 2-я серия
10.55 Следствие ведет Колобков
11.15 Дисней-клуб: „Переменка"
13.55 Ален Делон и Катрин Денев в боевике „Шок"
15.35 Возвращение Коломбо. Детектив „Настоящий друг"
17.10 Смехопанорама Евгения Пеиросяна
17.40 Вечерние новости
18.00 „Большая стирка" с Андреем Малаховым
19.05 „Семейные узы". Сериал
20.00 Время
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости"
21.00 Авантюрная комедия „Фаталисты". 3-я серия
22.00 Футбол. Кубок УЕФА. ЦСКА - „Парма" (Италия)
23.50 Ночное „Время"
00.10 Док. детектив. „Дело обреченных" 2001 год до 00.40

РТР

07.45 Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в детективном сериале „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 3-я серия.
08.50 Аншлаг.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
17.50 Премьера. Антонина Венедиктова, Лидия Вележева, Ирина Томская и Николай Добрынин в сериале „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Премьера. Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в детективном сериале „Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 4-я серия.
21.05 Вечерний сеанс. Премьера. Дмитрий Назаров, Виктор Раков, Нина Усатова, Алика Смехова и Владимир Стеклов в сериале „Закон".
22.20 Вести.
22.35 Киноакадемия. Европейская кинопремия. Сиси Спейсек в фильме Дэвида Линча „Простая история"

Культура

14.45 Кино - детям. „Сомбреро". Художественный фильм.
15.45 П.И.Чайковский. Торжественная увертюра „1812 год". Дирижер А.Кац.
16.05 „Петербург. Время и место". „Некрополь Александро-Невской Лавры". Ведущий А.Толубеев.
16.35 „Мы любим тебя, Ролан". Док. фильм.
17.30 Новости культуры.
17.45 „Кто мы?" „Жили-были славяне".
18.10 „Иванушко". Мультипликационный фильм.
18.20 „Михаил Булгаков. Черный снег". Авторская программа А.Смелянского.
18.45 „Русская пятерка". Н.А.Римский-Корсаков.
19.25 „Алфавилль". Художественный фильм (Франция, 1965). Режиссер Ж.-Л.Годар.
21.05 „Культурная революция". „Публичный человек не имеет права скрывать свою частную жизнь". Программа М.Швыдкого.
22.00 Вести.
22.15 „Эпизоды". Виктор Гвоздицкий.
22.55 Афиша на завтра.
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.

НТВ

09.00 „Сегодня утром" с Петром Марченко.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Очная ставка". „Челябинский мутант".
10.00 Сегодня.
10.00 „Квартирный вопрос". „Полчаса на ремонт".
11.00 Сегодня.
14.40 „Когда нам ждать конца света?" Ток-шоу „Принцип домино".
15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Новые веяния".
17.20 Чистосердечное признание.
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35 Детективный сериал „Ключи от смерти". 7-я серия.
19.40 Сериал „Сезон охоты". 3-я серия.
21.00 „Сегодня вечером" с Кириллом Позняковым.
21.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Домовой".
22.45 „Ключи от смерти". Детектив.

Гродно

17.00 Новости
17.15 "Извечная нота".
17.45 "Поздравляем Вас!" канал "Культура"
19.25 Новости
19.40 День за днём
20.00 Детский экран
20.15 "Поздравляем Вас!"
20.25 "Белые волки ". Художественный фильм.

Piątek 20.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Л.Федосеева и В.Шукшин в комедии „Печки-лавочки" (к/с им. М.Горького).
09.00 Новости.
09.15 „72 часа". Сериал (Международный Французский Канал). 5-я серия.
10.05 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
10.40 Детективный сериал „Отряд по борьбе с мафией" (Испания). Заключительная серия.
12.00 Новости.
12.20 „Земли людей". Док.фильм
13.10 Л.Удовиченко, А.Ливанов и Л.Ярмольник в экранизации комедии В.Шекспира „Любовью за любовь" („Мосфильм").
14.30 Сад мечты. Передача для дачников.
15.00 Новости.
15.20 „Бельфегор". Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.45 „Остров Бабочка". Сериал для детей (Австралия).
16.10 Приключенческий сериал „Гонки на выживание" (Германия).
17.00 „72 часа". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Эпическая драма А.Вайды „Пан Тадеуш" (Польша-Франция).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спорт-курьер.
21.55 Детективный сериал „Отряд по борьбе с мафией" Заключительная серия.
23.10 Новости.
23.30 Королевская охота.
24.00 Ночной сеанс. Худ. фильм „Падающие небеса".

ОНТ

08.00 Телеканал „Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 „Семейные узы". Сериал
10.00 „Молодая Екатерина". 3-я серия. Заключительная
11.05 Яна Чурикова в программе „Объектив"
11.25 Детский сериал „Твинисы" до
13.45 Вуди Харрелсон в комедии „Белые люди не умеют прыгать"
15.40 Возвращение Коломбо. Детектив „Смерть в океане"
17.15 „Кумиры". Герард Васильев
17.40 Вечерние новости
18.00 „Большая стирка" с Андреем Малаховым
19.05 „Семейные узы". Сериал
20.00 Время
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости"
21.00 Поле чудес
22.00 Авантюрная комедия „Фаталисты". 4-я серия. Заключительная
23.05 „Большой концерт" с участием Аллы Пугачевой, Михаила Жванецкого, Олега Газманова, Ларисы Долиной, Александра Розенбаума
00.45 Триллер „Столик на одного"

РТР

07.45 Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в детективном сериале
„Каменская-2". Фильм 4-й. „За все надо платить". 4-я серия.
08.50 Сам себе режиссер.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
17.50 Премьера. Антонина Венедиктова, Лидия Вележева, Ирина Томская и Николай Добрынин в сериале „Воровка. Счастье напрокат".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.50 Премьера. Телеигра „Ставка".
20.20 Юбилейный концерт, посвященный 90-летию со дня рождения Аркадия Исааковича Райкина.
22.55 Последний сеанс. Премия Британской киноакадемии. Том Круз, Брэд Питт и Антонио Бандерас в фильме Нила Джордана „Интервью с вампиром"

Культура

14.25 „Приключения Болека и Лелека". „Футбольные звезды". Мультфильмы.
15.10 Черные дыры. Белые пятна.
16.05 Парижский журнал.
16.30 „Кинооператор Андрей Москвин". Документальный фильм. Режиссер И.Наумов.
17.30 Новости культуры.
17.45 „Потерянные шедевры". „Графское добро".
18.15 „Метаморфоза". Мультфильм.
18.20 „Михаил Булгаков. Черный снег". Авторская программа А.Смелянского.
18.45 „Русская пятерка". М.П.Мусоргский.
19.25 „Мадемуазель". Художественный фильм (Франция, 2000). Режиссер Ф.Лиоре.
20.35 Царская ложа.
21.20 Блеф-клуб.
22.00 Вести.
22.10 „Друг детства Мегрэ". Художественный фильм
23.00 Новости культуры.
23.25 „Джазофрения". Ведущий И.Бутман.

НТВ

09.00 „Сегодня утром" с Петром Марченко.
09.25 Михаил Боярский. „Женский взгляд" Оксаны Пушкиной.
10.00 Сегодня.
10.00 „Новейшая история". „Команданте Че Гевара". Фильм Владимира Молчанова.
11.00 Сегодня.
11.05 Криминал.
14.40 „Куда деваться от рекламы?" Ток-шоу „Принцип домино".
15.00, 16.00, 17.00 Сегодня.
16.05 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Домовой".
17.20 „Очная ставка". „Черная вдова".
18.00 „Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.30 „Свобода слова" с Савиком Шустером.
19.55 Комедия „Умник ставит на себя"
21.55 „Все сразу!" Ночные развлечения.
22.30 Кино не для всех. Фильм Майкла Чимино „Ловец Солнца"

Гродно

10.05 «Поздравляем Вас!»
17.00 Новости
17.15 «Поздравляем Вас!» канал «Культура»
19.25 Новости
19.40 День за днём
20.00 Детский экран
20.15 «Поздравляем Вас!»
20.25 «Вдохновение». Заслуженный артист России А.Серов
20.55 «На вкус и цвет». Добрая программа Евгения Фалеева.
21.35 «Происшествие в Утиноозерске». Худ. фильм.

Sobota 21.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.15 Приключенческий сериал „Путешествие „Единорога"
08.05 Герои Книги рекордов Гиннесса в сериале „На пределе"
08.30 Існасць. Духовная программа.
09.10 Мультиклуб.
09.50 Экран индийского кино. „Кто ты ?" 1-я и 2-я серии.
11.35 „Благовест. Деревянное зодчество". Видеофильм
11.50 Слово Митрополита Филарета на праздник Рождества Пресвятой Богородицы.
12.00 Новости.
12.20 Премьера. „Весёлая семейка". Юмористическая передача.
12.50 Наше наследие. Полоцкие святыни. Крест Евфросиньи Полоцкой.
13.05 Телевизионный Дом Кино. Новости белорусского кинематографа.
13.30 „Великое искушение".
14.00 Добрый день, Беларусь! Специальный выпуск, посвященный открытию нового телевизионного сезона. Прямая трансляция.
15.00 Новости.
15.20 Премьера. „Турнир". Телеигра.
16.00 Премьера. „Кухня КВН".
16.25 Премьера. Мелодрама „Поводырь"
18.00 Новости.
18.20 Концерт М. Задорного в Минске.
19.00 „Твоя страна - твоё телевидение". Гала-концерт, посвященный открытию нового телевизионного сезона. Прямая трансляция.
21.30 Панорама.
22.10 Премьера. Драма „Дом духов"
00.45 „Славянский базар в Витебске-2002". „Танцуй до утра". Ночная дискотека.

ОНТ

08.00 Новости
08.10 Ералаш
08.20 Играй, гармонь любимая!
09.00 Слово пастыря
09.15 Здоровье
10.00 Новости (с субтитрами)
10.10 Смак
10.30 Смехопанорама Евгения Петросяна
11.10 Павел Любимцев в программе „Путешествие Натуралиста"
11.40 Фильм „Любовь земная"
13.05 Сериал „Правда о птицах"
13.30 Дисней-клуб: „Утиные истории"
14.00 Новости (с субтитрами)
14.10 „Чтобы помнили..." Алла Балтер. Ведущий - Л.Филатов
14.50 Сериал „Беглец"
15.35 Документальный детектив „Жертвы по объявлению" Дело 2001 года
16.00 „Знатоки" возвращаются. Детектив „Он где-то здесь". Дело N 17. 1-я серия
17.40 Вечерние новости
17.55 Песня года. Осень
19.20 „Шутка за шуткой".
20.00 Время
20.30 ОНТ представляет „Наши новости"
21.00 Боевик „Фанат"
23.10 Триллер „Фарго"
00.50 Реальная музыка

РТР

09.20 Сам себе режиссер.
10.20 Сто к одному.
11.15 Премьера. „Форт Боярд".
12.10 „Клуб сенаторов".
13.00 Вести.
13.20 Дневной сеанс. Фильм „Пираты XX века".
15.00 Футбол. Чемпионат России. „Ростсельмаш" (Ростов-на-Дону) - „Спартак" (Москва). Прямая трансляция из Ростова-на-Дону.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.00 Вести.
19.25 Зеркало.
19.50 Премьера. „Стань звездой".
20.50 Вечерний сеанс. Премьера. Фантастическая эпопея „Звездные войны. Эпизод V. Империя наносит ответный удар"
23.20 Последний сеанс. Комедия „Американский оборотень в Париже"

Культура

11.15 ГЭГ.
11.30 Детский сеанс. „Волшебная лампа Алладина". Худ. фильм
12.50 „Ежик плюс черепаха". Мультфильм.
13.00 „Дар дождей. Великие реки Африки". Фильм 2-й. „Замбези. Могущественная река".
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.15 „Кто там..." Авторская программа В. Верника.
14.40 А.П.Чехов. „Цветы запоздалые". Телеспектакль
16.15 Е.Светланов. „Избранное". А.Скрябин. „Поэма экстаза".
16.35 Юрий Рост. Дело моей жизни - жизнь!
17.10 „Сказка о мертвой царевне". Мультфильм.
17.45 „Дом актера". „Свободное пространство".
18.25 „Сферы" с Иннокентием Ивановым.
19.05 „Великан-эгоист". Мультфильм.
19.15 „Большие надежды". Телесериал.
20.05 „Линия жизни". Алла Сурикова.
21.00 Новости культуры.
21.20 „Родня". Худ. фильм
22.55 „Танго желаний". Док. фильм.

НТВ

09.00 Сегодня.
09.05 Премьера. Кулинарный поединок. „Фарш-мажор".
10.00 Сегодня.
10.05 „Квартирный вопрос". „Дискотека в детской".
11.00 Сегодня.
11.05 Премьера. Фильм „Однажды в России". 2-я серия.
11.40 Служба спасения.
12.00 Сегодня.
12.05 Боевик „Вне Земли"
14.00 Сегодня.
14.05 Своя игра.
15.00 „Сегодня" с Юрием Липатовым.
15.25 Ирина Аллегрова. „Женский взгляд" Оксаны Пушкиной.
16.00 Сегодня.
16.05 „Шоу Елены Степаненко".
17.00 Сегодня.
17.05 „Тайны египетских пирамид". Сериал „Неизвестная планета".
18.00 „Сегодня вечером" с Юрием Липатовым.
18.30 Премьера. Экстремальное шоу „Фактор страха".
19.30 Боевик „Чистильщик"
21.35 Профессиональный бокс. Наши на ринге. Костя Цзю против Диобелиса Уртадо.
22.10 Софи Марсо в эротической мелодраме „Студентка"

Niedziela 22.09.2002

БТ

07.00 Новости.
07.20 Приключенческий сериал „Путешествие „Единорога" (США). 2-я серия.
08.00 Виртуальный мир голливудских фильмов в сериале „Секреты кино". (США). 1-я серия.
08.30 Арсенал. Программа об армии.
09.05 Премьера. „Не зевай!" Утренний телеканал для детей.
09.45 Наше любимое кино. О. Басилашвили и М. Неелова в фильме Г. Данелия „Осенний марафон".
(„Мосфильм").
11.20 Сад мечты. Программа для дачников.
11.45 Премьера. „Путешествие дилетанта". Чудотворная икона Матери Божьей Борунской.
12.00 Новости.
12.25 „Всё нормально, мама!" Развлекательная программа.
13.05 Премьера. „Созвездие надежд". Национальный телевизионный конкурс юных талантов.
13.40 Премьера. „Святыни Беларуси". Коложская Свято-Борисоглебская церковь.
14.05 Фантастический сериал „Десятое королевство" (Великобритания).
1-я серия.
15.00 Новости.
15.20 „Винни-Пух", „Винни-Пух и день забот". Мультфильмы.
15.50 Мир животных в сериале „Борьба за выживание" (Великобритания). 1-я серия.
16.40 Планета АРТ.
17.05 Л. Гурченко и А. Миронов в водевиле „Соломенная шляпка". („Ленфильм"). 1-я и 2-я серии.
19.10 Премьера. „Колесо телеобозрения".
19.25 Премьера. Д. Рейнхольд и К. Ховард в семейной комедии „Пинг!" (США).
21.00 Панорама: события недели.
21.45 Телебарометр. Прогноз погоды.
22.00 Премьера. П. Ньюман в криминальной комедии „Там, где деньги". (США - Канада).
23.30 „Лучшие музыканты современности. Пол Маккартни и его друзья". Концертная программа (Великобритания).

ОНТ

08.00 Новости
08.10 Ералаш
08.20 Армейский магазин
08.50 Дисней-клуб: „Тимон и Пумба"
09.15 „Дог-шоу"
10.00 Новости (с субтитрами)
10.10 „5 миллионов с „Галина Бланка"
10.15 Непутевые заметки с Дм.Крыловым
10.35 Пока все дома
11.10 Международный фестиваль команд КВН в Юрмале „Голосящий КиВиН-2002"
13.30 Дисней-клуб: „Русалочка"
14.00 Новости (с субтитрами)
14.10 Живая природа. „Десять смертельных акул". Часть 2-я
15.00 Кумиры. Игорь Бобрин
15.25 Сериал „Беглец". Заключительная серия
16.10 „Знатоки" возвращаются. Всеволод Сафонов в детективе „Он где-то здесь". Дело N 17. 2-ясерия
17.50 Юбилейный концерт Михаила Танича
19.30 „Кто хочет стать миллионером?" Телеигра
20.30 ОНТ представляет „Наши новости"
21.00 Арнольд Шварценеггер в боевике „Правдивая ложь"
23.25 Времена
00.25 „На футболе" с Виктором Гусевым
00.55 Киану Ривз и Кэмерон Диаз в остросюжетном фильме „Чувствуя Миннесоту" до 02.40

РТР

09.15 Утренняя почта.
09.50 „Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
10.20 Геннадий Корольков, Николай Еременко-мл., Александр Галибин и Марина Дюжева в детективе „Трактир на Пятницкой".
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Вокруг света.
14.15 Диалоги о животных.
15.05 „Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
16.05 Комната смеха.
17.00 Билл Мюррей, Дэн Эйкройд и Сигурни Уивер в комедии „Охотники за привидениями-2" (США). 1989 г.
18.50 В „Городке".
19.00 Вести недели.
20.10 „Специальный корреспондент". Авторская программа Вячеслава Грунского „Позывной. „Рус".
20.40 „Мне-25!" Концерт Николая Баскова.
23.55 Спорт за неделю.

Культура

11.15 Недлинные истории.
11.30 Детский сеанс. „Приключения Буратино". Мультипликационный фильм.
12.35 Углы манежа.
13.00 „Дар дождей. Великие реки Африки". Фильм 3-й. „Луангва. Река крайностей".
13.30 Новости культуры.
13.45 „Графоман". Автор и ведущий А.Шаталов.
14.15 Сеть. ru.
14.40 „А вдруг получится", „Как лечить удава", „Бабушка удава". Мультфильмы.
15.05 100 лет со дня рождения кинорежиссера. Надежда Кошеверова.
15.45 „Шедевры мирового музыкального театра". Дж. Верди. Опера „Отелло".
18.35 „В вашем доме". Никита Богословский.
19.15 „Большие надежды". Телесериал (Великобритания, 1999). Режиссер Дж.Джерралд. 4-я часть.
20.05 „Гость в актерской студии". Роберт Де Ниро.
21.00 „Тем временем" с Александром Архангельским. Информационно-аналитическая программа.
21.40 „Культ кино". „Мюриэль, или Возвращение в прошлое" (Франция, 1963). Режиссер А.Рене.
23.30 Вальсы И.Штрауса.

НТВ

09.00 Сегодня.
09.05 Совершенно секретно.
10.00 Сегодня.
10.05 Лев Дуров в программе Павла Лобкова „Растительная жизнь".
10.40 „Вы будете смеяться!" Михаил Евдокимов.
11.00 Сегодня.
11.05 „Тайны красной планеты". Профессия-репортер.
11.25 Служба спасения.
12.00 Сегодня.
12.05 Детектив „По данным уголовного розыска..."
13.40 Вкусные истории.
14.00 Сегодня.
14.05 Своя игра.
15.00 „Сегодня" с Юрием Липатовым.
15.20 „Ночные бабочки". Ток-шоу „Принцип домино".
16.00 Сегодня.
16.05 Ток-шоу „Принцип домино" (продолжение программы).
17.00 Сегодня.
17.05 Новейшая история. „Приговоренные жить". Фильм А.Поборцева.
18.05 Премьера. Джон Траволта в триллере „Скрытая угроза" (США).
20.00 „Намедни" с Леонидом Парфёновым.
21.30 Том Беренджер и Мими Роджерс в детективе „Тот, кто меня бережет" (США).

TVP-1

Poniedziałek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Trzy misie
10:10 Budzik
10:35 Rycerz Piotruś herbu Trzy Jabłka
11:10 Pan Złota Rączka; serial
12:00 Gotowanie na ekranie
12:15 ZUS radzi
12:25 The lost secret
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Kontrasty
13:25 Rolnictwo na świecie
13:45 Plebania; serial
14:15 Zwierzęta świata
14:45 Telezakupy
15:00 Program edukacyjny
15:40 Niepodobni
16:00 Wiadomości
16:10 Bez etatu; magazyn
16:40 Rewizja nadzwyczajna
17:05 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Klan; telenowela
19:10 Lato z rozrywką
19:50 5 minut o Unii Europejskiej
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Miej oczy szeroko otwarte
22:15 Sensacje XX wieku
23:10 Tylko u nas
23:40 Szept prowincjonalny
00:06 Monitor Wiadomości
00:20 Profit
00:30 Dobre książki
00:55 50 lat TVP

Wtorek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Biblioteka rodzinna
10:30 Jedyneczka
11:00 Bajeczki Jedyneczki
11:20 Zew krwi; serial
12:10 Na haczyku
12:25 Szansa na życie
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 W drodze do Unii
13:45 Klan; telenowela
14:15 Członki ciała; serial
14:45 Telezakupy
15:00 U siebie
15:20 Światowe dziedzictwo kultury
15:35 Wielki mały biznes
16:00 Wiadomości
16:10 Bez reszty dla Peru
16:35 Otwarte drzwi
17:00 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Klan; telenowela
19:10 Forum
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Szalona rzeka; film fab.
22:50 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie
23:25 Plus minus
23:55 Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
00:15 Monitor Wiadomości
00:35 Chałturnicy; film fab.

Środa

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Kundle i reszta; serial
10:10 Jedyneczka
10:35 Bajeczki Jedyneczki
10:45 Słodkie zmartwienia; serial
11:15 Bezpieczne lądowanie; serial
12:10 Kiosk przy Wspólnej
12:20 360 stopni dookoła ciała
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Kontrasty
13:25 Samo życie
13:45 Klan; telenowela
14:15 Łowcy zaginionych skarbów; serial dok.
14:45 Telezakupy
15:00 Plus minus
15:40 Sztuka przekonywania
16:00 Wiadomości
16:10 Serce Bałkańskie; reportaż
16:35 Bezpieczna Jedynka
17:05 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Klan; telenowela
19:10 Taka była Telewizja
19:40 FPFF Gdynia 2002
19:50 5 minut o Unii Europejskiej
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Daleko od okna - film fab.
23:15 Kronika kryminalna Jedynki
23:40 Oblicza mediów
00:05 Monitor Wiadomości
00:20 Profit - wiadomości ekonomiczne
00:30 Czas na...kontrowersyjny dokument
01:25 Plebania; serial

Czwartek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:12 Pogoda
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Kundle i reszta; serial
10:10 Budzik
10:40 Słodkie zmartwienia; serial
11:05 Film fab.
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Horyzonty
13:45 Klan; telenowela
14:15 Co się stało z „Hindenburgiem"? cz.1
14:45 Telezakupy
15:00 Czarny serial
15:30 Negocjator; odc.3
16:00 Wiadomości
16:10 Wyprzedzić chorobę
16:30 Kobiety Białego Domu
16:40 Babiniec
17:05 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Plebania; serial
19:10 Na żywo
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Poker z mafią; serial
22:35 Sprawa dla reportera
23:10 Tygodnik polityczny Jedynki
00:00 Monitor Wiadomości
00:20 Profit
00:25 Pegaz
00:55 Klan; telenowela

Piątek

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:30 Telezakupy
09:45 Tęczowe rybki; serial anim.
10:10 Jedyneczka
10:40 Przygody Ośliczki Tosi
11:00 Pan Złota Rączka
11:50 Po-Lan-Yah - Tu mieszka Bóg
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Czas relaksu
13:45 Plebania; serial
14:35 Telezakupy
14:50 Program edukacyjny
15:15 Podróże małe i duże
15:35 Laboratorium
16:00 Wiadomości
16:10 Sprawa dla reportera
16:35 Raj
17:05 Moda na sukces; serial
17:30 FPFF Gdynia 2002
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Plebania; serial
19:05 Randka w ciemno
19:45 Jaka to melodia?
20:15 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:15 Crusoe - film fab.
22:50 Film fab.
00:00 Monitor Wiadomości
00:20 Profit
00:25 Gnoje; dramat
01:55 film fab.
03:40 Sprawiedliwość na 18 kołach; serial

Sobota

07:30 Rok w ogrodzie
08:00 Agrolinia
09:00 Wiadomości
09:15 Plemię; serial
09:40 Ziarno
10:05 5-10-15
10:35 Walt Disney przedstawia
11:50 Kolejka
12:15 To niesamowite !; serial
13:10 Podróżnik
13:30 Co Pani na to?
14:00 Wiadomości
14:10 Zabawy językiem polskim
14:40 Zwierzęta świata
15:15 Słoneczny patrol; serial
16:45 Sekrety zdrowia
17:05 Między nami
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Plebania; serial
19:05 Lokatorzy; serial
19:35 Jaka to melodia?
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:05 Czarny pies; film fab.
22:35 FPFF Gdynia
22:50 Sopot na bis
23:20 Gala Boksu Zawodowego
00:20 Grzechu warte
00:45 Jerry and Tom - film fab.
02:35 Film fab.
04:00 Sprawiedliwość na 18 kołach; serial

Niedziela

07:30 Czas relaksu
07:50 Przystanek Unia
08:35 Latające misie
09:05 Szaleństwa panny Ewy; serial
10:00 Teleranek
10:30 To niesamowite !; serial
11:00 Od przedszkola do Opola
11:35 Myślisz o kimś?
12:25 Przyjaciele
13:00 Anioł Pański
13:25 Tydzień
14:00 Wiadomości
14:10 Skiba
14:25 Kochamy polskie seriale
14:50 Śmiechu warte
15:20 Jakub - film fab.
17:05 Film dok.
18:00 Teleexpress
18:15 Sportowy Express
18:25 Dziennik telewizyjny
18:40 Przedszkolandia; serial dok.
19:05 Lokatorzy; serial
19:35 Jaka to melodia?
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:05 Czas na dokument
21:40 Wykrywacz kłamstw
22:10 Only Love - serial.
23:00 Losowanie audiotele
23:10 Chłopiecy świat- film fab.
01:00 Zaczęło się w Krakowie; film dok.

Poniedziałek 16.09.2002

TVP 2

07:40 Studio urody
07:50 M jak miłość; serial
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 M jak miłość; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:30 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza
11:55 Święta wojna; serial
12:20 Tęgie kłopoty
12:50 Ryzykanci
13:35 Dzieło Wielkiego Miłosierdzia
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Selekcja
16:00 Krzyżówka 13-latków
16:25 Nera, księżniczka Oceanii
17:00 Panorama
17:25 Złotopolscy; telenowela
17:55 Na dobre i na złe; serial
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:05 Va banque
20:35 Znaki czasu
20:55 Śpiewające Fortepiany
21:55 Kochaj mnie; telenowela
22:25 997-magazyn kryminalny
23:00 Panorama
23:35 Młode wilki; film
01:15 Arcydzieła polskiego dokumentu

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Fitness Club; telenowela
09:55 Przygody myszki
10:05 Bajki polskie
10:30 Przygody Skippy
11:00 Zaścianek - fenomen Polski
11:10 Pan Adam
11:35 Ojczyzna-polszczyzna
11:50 Małe ojczyzny
12:10 Studnia
12:35 Rewizja nadzwyczajna
13:00 Wiadomości
13:15 Królewskie sny; serial
14:20 Film animowany dla dorosłych
14:35 Kochamy polskie seriale
15:05 Biografie
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel; magazyn
16:30 Zaścianek - fenomen Polski
16:40 Pan Adam
17:10 Ojczyzna-polszczyzna
17:25 Rewizja nadzwyczajna
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Przygody myszki; serial
19:00 Przygody Skippy
19:25 Sąsiedzi zza rzeki
19:50 Fitness Club; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Królewskie sny; serial
22:20 Sportowe lato 2002
23:10 Sprawa dla reportera
23:40 Krakowskie Portrety Muzyczne
00:10 Kochaj mnie; telenowela
00:30 K.A.S.A; koncert
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Pogranicze w ogniu; serial
02:15 Pomysłowy Dobromir
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:25 Serial anim.
08:50 Strażnik Teksasu – serial
09:45 Luzik Guzik – serial
10:30 JAG - Wojskowe Biuro Śledcze - serial
11:50 Życiowa szansa
12:35 Adam i Ewa - serial
13:05 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:50 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
15:15 Twój lekarz
15:35 Wystarczy chcieć
15:50 Pokemony
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa - serial
17:35 Serca na rozdrożu – serial
18:20 Strażnik Teksasu - serial
19:15 Sabrina, nastoletnia czarownica - serial
19:45 Informacje
20:15 Życiowa szansa
21:05 Świat według Kiepskich - serial
21:30 Samo życie - serial
22:15 Congo - film przygodowy
00:50 Informacje
01:10 Graffiti
01:20 Bumerang
01:50 Muzyka na bis

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Selena
08:05 Klockowa kraina
08:45 Obiektyw
09:00 Wierzę, watpię, szukam
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Święta i uroczystości na świecie
10:40 Tajemnica Enigmy - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 Muzyczne chwile
13:35 Tajemnicze przygody Juliusza Verne'a - serial
14:50 Agrobiznes
15:00 Od niedzieli do niedzieli
16:00 Cyrkowcy - serial
16:45 Obiektyw
17:00 Pod Twoją obronę
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Przegląd gospodarczy
18:50 Stąd do Europy
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:45 Przedmioty i my
19:55 Diagnoza
20:30 Kurier sportowy
20:45 Rozmowa dnia
21:50 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:45 Obiektyw
23:00 Stąd do Europy
00:00 Miss Mary - dramat

Wtorek 17.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:30 Wieczór z Jagielskim
12:10 Po prostu żyć
12:30 Wielkie romanse XX wieku
13:00 Gala Lata z Radiem
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 30 ton!
16:00 Zrozumieć świat
16:25 Nera, księżniczka Oceanii
17:00 Panorama
17:25 Złotopolscy; telenowela
17:55 Szansa na sukces
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
20:05 Jeden z dziesięciu
20:35 Ogród sztuk
21:05 M jak miłość; serial
21:55 Magazyn Ekspresu Reporterów
22:45 Praca dla każdego
23:00 Panorama
23:40 The Commitments; film
01:40 Wieczór artystyczny

Polonia

07:00 Kawa czy herbata; w tym Wiadomości
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Fitness Club; telenowela
09:55 Przygody myszki; serial anim.
10:05 A ja jestem
10:15 Zgadnij odpowiedz
10:20 Tęczowa bajeczka
10:30 Maszyna zmian; serial
11:00 Grekokatolickie cerkwie pogranicza polskiego
11:10 Ziuniek
11:40 IV Mazurska Biesiada Kabaretowa
12:35 Złoty pilot
13:00 Wiadomości
13:15 Plebania; serial
13:40 Sportowe lato 2002
14:30 Siostra Henryka; film
15:30 Kolejka
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Galeria pod strzechą
16:40 Skrzydła wiatru
17:10 Raj
17:35 Nie tylko dla komandosów
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Przygody myszki
19:00 A ja jestem
19:10 Zgadnij odpowiedz
19:20 Maszyna zmian
19:50 Fitness Club; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Wiedźmy; film dok.
22:10 Plebania; serial
22:35 Kolejka
23:10 17 dni września
23:35 Forum
00:25 997-magazyn kryminalny
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Kolejka
01:45 Wizyta - reportaż
02:15 Bajki Bolka i Lolka; serial anim.
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Pokemony
08:25 Psotny Bill
08:50 Strażnik teksasu – serial
09:45 Słoneczny patrol - serial
10:40 Samo życie - serial
11:10 Apetyt na miłość
11:40 Życiowa szansa
12:30 Adam i Ewa - serial
13:00 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:45 Jaś Fasola
15:45 Pokemony
16:15 Rodzina zastepcza - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa- serial
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Crime Story - serial
19:15 Sabrina - serial
19:45 Informacje
20:15 Rosyjska ruletka
21:05 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie – serial
22:15 Czarny deszcz - film
00:00 Informacje
00:20 Graffiti
00:30 Kino nocne
02:00 Muzyka na bis

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Lisa i Paul
08:05 Waldo Wspaniały - serial
08:45 Obiektyw
09:00 Kowalski i Schmidt
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Wielkie jeziora
10:40 Słoneczny patrol - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 Skrzypek na dachu w Teatrze Żydowskim
13:35 Jazz
14:30 Kurier
14:50 Agrobiznes
15:00 Świat
15:45 Co w lesie piszczy
16:00 Cyrkowcy - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 U źródeł wiary
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Kwartet
18:50 Panorama łomżyńska
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:45 Koneser
19:55 Łowcy faktów
20:15 Gość dnia
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Panorama łomżyńska
23:15 Patrol Trójki
00:00 Zapomniana Odyseja
02:40 Doktor Finlay – serial

Środa 18.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody •
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:25 Praca dla każdego
11:35 Magazyn Ekspresu Reporterów
12:20 Wielkie romanse XX wieku
12:50 Pamelo żegnaj
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Róbta co chceta
16:00 Krzyżówka szczęścia
16:25 Nera, księżniczka Oceanii
17:00 Panorama
17:25 Stawiam na Tolka Banana; serial
18:00 Herbatka u Tadka
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
20:05 Jeden z dziesięciu
20:35 Aria i makaron
21:00 M jak miłość; serial
21:55 Polska bez fikcji
22:25 Gorączka
23:00 Panorama
23:40 Kłamca; film fab.
01:20 Jak upolować mężczyznę; serial
01:45 Z Archiwum X; serial

Polonia

07:00 Kawa czy herbata; w tym Wiadomości
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Nos; nowela filmowa
09:55 Przygody myszki
10:05 Budzik
10:30 Trzy misie; serial
11:00 Przyrodnicy
11:15 Rozmowy na nowy wiek
11:45 Raj
12:15 Forum
13:00 Wiadomości
13:15 Chłopcy; komediodramat
14:40 Archiwum Polskich Wydarzeń Kulturalnych
15:05 Wiedźmy; film dok.
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Przyrodnicy
16:40 Rozmowy na nowy wiek
17:10 Niegdyś wrogowie
17:25 Skarbiec
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Przygody myszki
18:55 Budzik
19:20 Trzy misie; serial anim.
19:50 Nos; nowela filmowa
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Wieści polonijne
21:30 Pokuszenie; dramat
23:15 Tylko rock
00:25 Ze sztuką na ty
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Urszula Dudziak
02:15 Niezwykłe przygody pod wierzbami
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Pokemony
08:25 Kosmiczne wojny
08:50 Crime Story - serial
09:45 Roswell - serial
10:40 Samo życie - serial
11:10 Benny Hill
11:40 Rosyjska ruletka
12:30 Adam i Ewa - serial
13:00 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:45 Zerwane więzi
15:45 Pokemony
16:15 Świat według Kiepskich - serial
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa - serial
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Strażnik Teksasu - serial
19:15 Sabrina, nastoletnia czarownica - serial
19:45 Informacje
20:15 Życiowa szansa
21:05 Świat według Kiepskich - serial
21:30 Samo życie - serial
22:05 Film fab.
00:25 Informacje
00:45 Graffiti
00:55 Kino nocne
02:35 Muzyka na bis

Białystok

07:30 Kostek - serial
08:20 Selena
08:45 Obiektyw
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Legendy dalekich mórz
10:40 Słoneczny patrol - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:30 Kurier
12:40 Prognoza pogody
12:45 Rozrywka
13:15 Integracja Polska 2002
13:30 Kurier
13:35 Film dok.
14:50 Agrobiznes
15:00 Teleplotki
15:45 Eurotel Polska
16:00 Cyrkowcy - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 Sami o sobie
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Watra
18:50 Do szczęścia inaczej
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:35 Regiony kultury
19:45 Koneser
19:55 Agrokwadrans
20:15 Gość dnia
20:30 Kurier sportowy
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Do szczęścia inaczej
23:15 Patrol Trójki
00:00 Kino nocne
01:35 Doktor Finlay - serial

Czwartek 19.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:35 Podróż przez Amerykę Południową
12:30 Na południe od Polski
13:00 Gala Lata z Radiem
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Arka Noego
16:00 To twoja droga
16:25 Nera, księżniczka Oceanii; serial
17:00 Panorama
17:20 Stawiam na Tolka Banana; serial
18:00 Świat obok nas; serial dok.
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
20:05 Jeden z dziesięciu
20:35 Publ.
21:00 Studio sport
23:45 Panorama
00:15 Zakręty losu; kostumowy dramat

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Złotopolscy; telenowela
09:50 Przygody myszki
10:00 Zjedz to sam
10:15 Zgadnij odpowiedz
10:20 Indaba; serial
10:40 Opowieści z lasu
11:00 360 stopni dookoła ciała
11:20 Kwadrans z medycyną
11:35 Antologia Literatury Emigracyjnej
11:50 Szansa na sukces
12:45 Ślady pamięci
13:00 Wiadomości
13:15 Teatr Telewizji; Portugalia
14:35 50 lat TVP; Nie tylko ty
15:10 Wieści polonijne
15:25 Ze sztuką na ty
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 360 stopni dookoła ciała
16:45 Kwadrans z medycyną
17:00 Antologia Literatury Emigracyjnej
17:15 Babiniec
17:45 Ślady pamięci
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:30 Gość Jedynki
18:40 Przygody myszki; serial
19:00 Zjedz to sam
19:15 Zgadnij odpowiedz
19:20 Indaba; serial
19:50 Złotopolscy; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Teatr Telewizji; Portugalia
22:35 50 lat TVP
23:10 Paco de Lucia w Poznaniu
23:40 To widzowie podziwiali
00:35 Film anim. dla dorosłych
00:45 Niegdyś wrogowie
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Tygodnik polityczny Jedynki
02:05 Opowieści z lasu
02:20 Dziwne przygody Koziołka Matołka
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Pokemony
08:25 Psotny Bill
08:50 Strażnik Teksasu - serial
09:45 Roswell - serial
10:40 Samo życie - serial
11:10 Macie co chcecie
11:40 Życiowa szansa
12:30 Adam i Ewa - serial
13:00 Serca na rozdrożu -serial
13:45 Z głową w chmurach - serial
14:40 Magazyn muzyczny
15:45 Pokemony
16:00 Miodowe lata
16:45 Informacje
17:05 Adam i Ewa - serial
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Misja w czasie - serial
19:15 Sabrina, nastoletnia czarownica - serial
19:45 Informacje
20:15 Rosyjska ruletka
21:05 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie - serial
22:00 Z archiwum X - serial
23:10 Boston Public - serial
00:00 Informacje
00:20 Graffiti
00:30 Bunt - film akcji
02:15 Muzyka na bis

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Rycerze królestwa owadów
08:15 Kasztaniaki
08:25 Selena
08:45 Obiektyw
09:00 Reportaż
09:25 Koneser
10:00 Klasyczne ciężarówki
10:40 Słoneczny patrol - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 Rozrywka
13:15 To jest temat
13:35 Jabłko Newtona
14:50 Agrobiznes
15:00 Stacja PRL
15:45 Eurotel Polska
16:00 Cyrkowcy - serial
16:45 Obiektyw
16:50 Gość dnia
17:00 Diagnoza
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Partnerzy
18:50 Kinoman
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:35 Regiony kultury
19:45 Przegląd gospodarczy
19:55 Sąsiedzi
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:55 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska 2002
22:25 Koneser
22:45 Obiektyw
23:00 Kinoman
23:15 Patrol Trójki
00:00 Kino nocne

Piątek 20.09.2002

TVP 2

08:05 Studio urody
08:15 Złotopolscy; telenowela
08:40 Dwójka Dzieciom
09:00 Cena życia; serial
09:50 Pytanie na śniadanie
11:15 Pogromcy fal; serial
12:45 Krajobraz Polski
13:05 Andrzej Cierniewski i przyjaciele
14:00 Panorama
14:15 Miami Sands; serial
15:00 Radio Romans; serial
15:30 Wokół nas
16:25 Nera, księżniczka Oceanii; serial
17:00 Panorama
17:25 Wakacje z duchami; serial
17:55 Święta wojna; serial
18:25 Jazda kulturalna
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:05 Daleko od szosy; serial
21:25 Kabaret Starszej Pani
22:15 Wieczór z Jagielskim
23:00 Panorama
23:35 Wideoteka Dorosłego Człowieka
00:10 Dwie matki; film fab.
01:55 Rytualny taniec; film

Polonia

07:00 Kawa czy herbata
09:00 Wiadomości
09:15 Woronicza 17
09:25 Złotopolscy; telenowela
09:55 Przygody myszki
10:05 Opowieści z lasu
10:20 Dzieło arcydzieło
10:30 Hrabia Kaczula; serial anim.
10:50 Kolorowe nutki
11:00 Wielcy reformatorzy teatru
11:25 W rajskim ogrodzie
11:45 Sensacje XX wieku
12:10 Tygodnik polityczny Jedynki
13:00 Wiadomości
13:15 Marzenia do spełnienia; telenowela
14:00 Hity satelity
14:20 Wieczór z Jagielskim
15:00 To widzowie podziwiali
15:45 Orkiestra Św. Mikołaja
16:00 Wiadomości
16:10 Eurotel; magazyn
16:20 Wielcy reformatorzy teatru
16:45 W rajskim ogrodzie
17:05 Nie tylko powołanie
17:15 Nie tylko o...
17:30 Sensacje XX wieku
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Bajki pana Bałagana
19:00 Opowieści z lasu
19:15 Dzieło arcydzieło
19:25 Hrabia Kaczula
19:50 Złotopolscy; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:15 Marzenia do spełnienia; telenowela
22:00 Hity satelity
22:15 Festiwal Muzyczny
23:05 Polowanie na muchy; komedia
00:50 Nie tylko powołanie
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Profit
01:20 Szansa na sukces
02:15 Miś Uszatek
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:50 Misja w czasie - serial
09:45 Asy z klasy - serial
10:40 Samo życie
11:10 Rozwód po amerykańsku
11:40 Rosyjska ruletka
13:00 Serca na rozdrożu - serial
13:45 Z głową w chmurach – serial
14:45 Muzykogranie
15:45 Pokemony
16:15 Graczykowie – serial
16:45 Informacje
17:00 Pogoda
17:05 Adam i Ewa
17:35 Serca na rozdrożu - serial
18:20 Strrażnik Teksasu - serial
19:15 Sabrina - serial
19:45 Informacje
20:15 Życiowa szansa - serial
21:05 Świat według Kiepskich - serial
21:35 Miodowe lata - serial
22:35 Ostatni ninja - film sensac.
01:05 Informacje
01:25 Graffiti
00:40 Różowe lata 70.- serial
01:35 Nie tacy jak my - horror
03:20 Muzyka na bis

Białystok

07:35 Msza święta
08:20 Selena
08:45 Obiektyw
09:00 Małe ojczyzny
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Życie obok nas
10:40 Słoneczny patrol - serial
12:15 Gość dnia
12:45 Rozrywka
13:35 Czas pogodnych bogów
14:50 Agrobiznes
15:00 Małe ojczyzny
15:45 Eurotel Polska
16:00 Cyrkowcy - serial
16:45 Obiektyw
17:00 Łowcy faktów
17:25 Koneser
17:45 Rozmowa dnia
18:00 Złoty pilot
18:50 Przegląd suwalsko-mazurski
19:00 Obiektyw
19:25 Kartka z kalendarza
19:35 Regiony kultury
19:45 Prezentacje
19:55 Okiem reportera
20:45 Rozmowa dnia
21:50 Echa dnia
22:15 Eurotel Polska
22:25 Koneser
22:45 Obiektyw
23:00 Przegląd suwalsko-mazurski
23:15 Patrol Trójki
00:00 Kino nocne

Sobota 21.09.2002

TVP 2

07:50 Studio urody
08:00 Echa tygodnia
08:30 Spróbujmy razem
09:00 M jak miłość; serial
09:45 Ojczyzna-polszczyzna
10:00 50 lat TVP
10:30 Wideoteka Dorosłego Człowieka
11:00 Tajemnice królestwa oceanu
11:30 Kręcioła
11:50 Arka Noego
12:15 Kino bez rodziców
12:50 Wszyscy za jednego; film
14:30 30 ton!
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Tu gdzie śpiewał Jan Kiepura
17:00 Śpiewające Fortepiany
18:00 Ryzykanci
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:05 Świat obok nas; film dok.
21:00 Gala 27.FPFF
22:15 Zwierzenia kontrolowane
22:50 Słowo na niedzielę
23:00 Panorama
23:40 Dobry wieczór,dobre kino
01:40 Grób; film fab.
03:05 Muzyka na dobranoc

Polonia

07:00 Na dobre i na złe; telenowela
07:50 Nie tylko powołanie
08:05 I Gala Piosenki Wczasowej
09:00 Wiadomości
09:15 Grupa specjalna Eko
09:40 Ziarno
10:05 Hity satelity
11:10 Tam gdzie jesteśmy
11:40 Zaproszenie
12:00 Fitness Club; telenowela
13:30 Pamiętaj o mnie...
14:00 Wiadomości
14:10 Polskie drogi; serial
15:45 Justyna Steczkowska
16:05 Bajka o carze i pięknej Warwarze; baśń filmowa
17:30 Tam gdzie jesteśmy
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Na dobre i na złe; telenowela
19:30 Piękną być i więcej nic
19:55 Zaproszenie
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Polskie drogi; serial
22:30 Mój ślad w Telewizji
22:35 Wieczór z Jagielskim
23:15 Nie tylko o...
23:30 IV Mazurska Biesiada Kabaretowa
00:20 Co Pani na to?
00:50 Piękną być i więcej nic
01:20 Na dobre i na złe; telenowela
02:15 Dinusie; serial anim.
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzykogranie
08:00 Twój lekarz
08:15 Wystarczy chcieć
08:30 Magazyn redakcji programów religijnych
09:00 Serial anim
09:30 Psotny Bill - serial
10:00 Jednorożec Kleo – serial anim.
10:30 Power Rangers - serial
10:55 Hitmania
12:00 Witaj słoniu - komedia
13:45 Fanfan Tulipan - film przygodowy
15:30 Promenada sukcesu
16:15 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
16:45 Informacje
17:00 Najzabawniejsze zwierzęta świata
17:25 Apetyt na miłość
17:55 Roswell: w kręgu tajemnic - serial
18:50 Asy z klasy - serial
19:45 Informacje
20:05 Zerwane więzi
21:00 Program rozrywkowy
22:15 Graczykowie - serial
23:00 Obcy – decydujące starcie - science-fiction
01:00 Zagłada z kosmosu - thriller
03:00 Muzyka na bis

Białystok

07:30 Kostek - serial
07:55 Film anim.
08:20 Reksio
08:30 Kurier
09:00 Obiektyw
09:10 Diagnoza
09:15 Kinoman
09:30 Koneser
09:35 Znane nieznane
10:00 Świat
10:30 Kurier
10: 45 W słońcu i w deszczu - serial
11:40 Gdzie jest ten dom?
12:30 Kurier
12:45 Stuka i kultura
13:30 Kurier
13:40 Prognoza pogody
13:45 Motoświat
14:15 Reportaż tygodnia
14:30 Kurier Polska
14:40 Prognoza pogody
14:45 Lizzie McGuire - serial
15:15 Książka dla dzieci
15:30 Kurier
15:35 Etniczne klimaty
16:30 Kurier
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 U siebie
17:30 Kurier
17:45 Młodzi kontra
18:30 Kurier
18:35 Świat Polska
19:00 Obiektyw
19:20 Znane nieznane
19:30 Okiem reportera
19:35 Regiony kultury
19:40 Dom - serial
21:05 Telekurier bis
21:55 Przegląd gospodarczy
22:20 Kulturalny wywiad
22:45 Obiektyw
23:00 Portrety
00:00 Telekurier nocą
00:55 Sport

Niedziela 22.09.2002

TVP 2

08:00 Film dla niesłyszących
08:55 Słowo na niedzielę
09:00 M jak miłość; serial
10:00 Poranek symfoniczny mistrzów
11:00 Selekcja
11:30 Szanujmy Ziemię
12:30 Podróże kulinarne
13:00 Żandarm się żeni; komedia
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Pożegnanie lata
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Wiedźmin – serial
19:00 Program lokalny
19:30 Panorama
20:05 Święta wojna; serial
20:35 Tylko futbol
21:05 Pożegnanie lata
22:00 Zielona karta; telenowela
22:30 7 dni świat
23:00 Panorama
23:35 Losowanie audiotele
23:40 Bajki z królestwa Lailonii
23:55 Studio Teatralne Dwójki; Sonata b
01:05 Pięć łatwych utworów; film

Polonia

07:00 Słowo na niedzielę
07:05 M jak miłość; serial
08:00 Echa tygodnia
08:30 Biografie
09:20 Uczmy się polskiego
09:55 Niedzielne muzykowanie
10:25 Baśnie z tysiąca i jednej nocy
10:50 Konin 2002
11:45 Film anim. dla dorosłych
12:00 Złotopolscy; telenowela
12:50 Zabawki ludowe
13:00 Anioł Pański
13:15 Koncerty brandenburskie Jana Sebastiana Bacha
13:30 Pył drogi
14:00 Transmisja Mszy Świętej
15:15 Stawka większa niż życie; serial
16:10 Graj z Kuroniem
16:40 Święta wojna; serial
17:05 Biografie
18:00 Teleexpress
18:15 Sportowy Express
18:25 Dziennik telewizyjny
18:35 M jak miłość; serial
19:20 Nie tylko o...
19:35 Polacy nad Newą
19:50 Kochamy polskie seriale
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Piękna nieznajoma; film
22:25 Mój ślad w Telewizji
22:35 Szansa na sukces
23:35 Ekstradycja 2; serial
00:30 I Gala Piosenki Wczasowej
01:25 M jak miłość; serial
02:15 Przygody Bolka i Lolka
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Hitmania
08:00 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
08:30 Magazyn redakcji programów religijnych
09:00 Serial anim
09:30 Psotny Bill - serial
10:00 Świat Hugo
10.30 Power Rangers - serial
11:00 Muzykogranie
12:00 Słoneczny Patrol, serial
13:00 Nagi peryskop - komedia
14:45 Luzik guzik - serial
15:35 Benny Hill - serial kom.
16:30 Fundacja Polsat
16:45 Informacje
17:00 Program rozrywkowy
17:55 Roswell - W kręgu tajemnic - serial
18:50 J.A.G. - Wojskowe Biuro Śledcze - serial
19:45 Informacje
20:05 Porwany za młodu - serial
21:00 Rodzina zastępcza - serial
21:30 Świat według Kiepskich - serial
22:00 Film fab.
00:05 Latająca karetka
00:35 Magazyn sportowy
02:35 Muzyka na bis

Białystok

07:35 Kostek - serial
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
08:45 Dany, opowiedz mi - serial
09:00 Obiektyw
09:10 Sami o sobie
09:55 Koneser
10:00 Teleplotki
10:30 Kurier
10:40 Prognoza pogody
10:45 W słońcu i w deszczu – serial
10:35 Póki się znów nie spotkamy - serial
12:30 Kurier
12:45 Telemagazyn
13:30 Kurier
13:40 Prognoza pogody
13:45 Świat z TVB
14:00 Msza święta
15:10 Książka dla dzieci
15:30 Kurier
15:35 Poznajmy je lepiej
15:50 Kwartet
16:00 Kowalski i Schmidt
16:30 Kurier
16:35 Prognoza pogody
16:40 U źródeł wiary
16:00 Podpowiedzi w plenerze
17:40 Prognoza pogody
17:45 Muzyczne chwile
18:30 Kurier
18:35 Teleplotki
19:00 Obiektyw
19:45 Dom - serial
21:00 Telekurier
21:30 Kurier
21:55 Od niedzieli do niedzieli
22:20 Książka tygodnia
22:30 Kurier
22:40 Prognoza pogody
22:45 Obiektyw
23:00 Sport
23:30 Kurier
22:45 Prognoza pogody
23:55 Sport

W życiu jak na ringu

- *Jestem otwarty na pomoc Polakom* - mówi olimpijczyk Jerzy Kulej

Jerzy Kulej, legenda polskiego sportu. Jedyny polski pięściarz, który zdobył dwa złote medale olimpijskie w wadze lekkopółśredniej — w Tokio (1964) i Meksyku (1968). Dwukrotny mistrz Europy, ośmiokrotny Polski. 400 walk — nigdy nie przegrał przez nokaut, 15 lat kariery, z nich 13 w reprezentacji kraju. Po zakończeniu kariery sportowej — komentator telewizyjny, restaurator, organizator walk zawodowych w Polsce. Założył Związek Boksu Zawodowego w Polsce, który został przyjęty do Europejskiej Federacji Boksu Zawodowego. Został odznaczony przez Prezydenta RP Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Jest jednym z 10 najlepszych polskich sportowców XX stulecia. Poseł RP z ramienia SLD-UP.

W PKOL-u (od lewej): Dymitr Korol, Tatiana Zaleska, Stanisław Paszczyk, Irena Szewińska, Jerzy Kulej

W tych kilku linijkach, podsumowujących osiągnięcia życiowe, zawarta została olbrzymia praca nad sobą, zmaganie się z rzeczywistością — los człowieka, który poznał smak sławy i rozczarowań, z nadzieją odważnie kroczy w przyszłość. Spotkanie przedstawiciele Zarządu KS „Batory" w Warszawie ze znanym sportowcem pozostawiło niezapomniane wrażenie. Książka „Jerzy Kulej — dwie strony medali" jeszcze bardziej przybliża postać głównego bohatera i zaskakuje swoją otwartością wobec czytelnika.

W szkole bił się z kolegami, dostawał cięgi, i wtedy postanowił nauczyć się boksować. Pokonał najsilniejszego w klasie i wtedy był tym najlepszym. Dzięki temu, że był sportowcem, skończył studia, zamieszkał w Warszawie, zwiedził świat, znalazł swoje miejsce w życiu. Uprawia wszystko: piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę, surfing, narty wodne, nurkowanie, pływanie. Zimą jeździ na nartach, sankach, łyżwach, kąpie się w przerębli. Sport jest jego pasją, jest w jego życiu postacią pierwszoplanową.

Jak twierdzi, w boksie nie ma tajemnic. O przeciwniku wie się wszystko, jak boksuje, czy ma cios, czy jest szybki, niewiadomą jest forma przeciwnika. Jego boks polegał na sztuczkach, prowokował atak, podpuszczał przeciwnika.

Karierę postanowił zakończyć po walce, w której po raz pierwszy został zamroczony. Uświadomił sobie, że, aby dalej funkcjonować, trzeba powoli kończyć karierę. To człowiek kochający życie. Jak opowiada, miał kiedyś zegarek Omega, spadł raz na podłogę i został uszkodzony. Wiele razy był reperowany, ale nigdy nie chodził jak przedtem. Tak samo jest z głową boksera. Trzeba wiedzieć kiedy odejść. Udało mu się prowadzić karierę sportową bez kontuzji.

Komu i czemu Pan zawdzięcza sukces w karierze sportowej, a teraz politycznej?

- Ogromnej ilości szczęścia, które towarzyszy mi przez całe życie. Spotkanie wspaniałych ludzi na drodze, to jest ważne w życiu sportowca. To trener — papa Stamm, który potrafił wytyczyć kierunek swoim podopiecznym. Miałem szczęście przez całą kadrę być pod jego opieką. To najbardziej znacząca postać w moim życiu sportowym. Jego już nie ma, ale ciągle pozostaje obecny w moim życiu. Jestem z nim w kontakcie: co jakiś czas o nim mówię, odwiedzam jego grób, rozmawiamy sobie podczas pobytu na cmentarzu. Traktował swoich bokserów jak najbliższych. Ciepło odbieraliśmy jego opiekuńczość, którą nas obdarowywał, troszczył się o nas. Z Feliksa Stamma stał się papa Stamm. Właśnie od tego wszystko się zaczęło i kariera "poleciała".

Po tylu latach, a zakończyłem karierę bokserską w 1971r., w 2001r. startowałem w wyborach na posła. Mianowicie w 2001r. obchodziliśmy 100. rocznicę urodzin papy Stamma. Właśnie wtedy jego podopieczny stanął na wyższym podium życiowym, podsumowującym całe życie sportowe.

Co na drodze życiowej pcha do przodu?

-Naturalna potrzeba istnienia. Nigdy nie byłem bogaty, pochodzę z bardzo biednej rodziny, wychowałem się w Częstochowie, pod szczytem Jasnej Góry grałem w piłkę. Przyszedłem do boksu, jak odczułem młodzieńczą potrzebę wykazania się.

Czy udaje się sportowcom u władzy realizować zadania rozwoju sportu?

- Staramy się dużo robić dla sportu. Odgrywa w tym ważną rolę moja obecność w komisjach — jestem członkiem Komisji Kultury Fizycznej i Sportu, moja obecność na spotkaniach klubowych. W sporcie byłem dość agresywny, w życiu moja agresja jest wyważona, nie siedzę i tylko słucham, a po prostu reaguję.

Proponowałem rozpatrzenie pytania o wprowadzeniu do szkół w ramach zajęć religii jednej godziny WF. Rozmawiałem o tym z ks. prymasem. Zwróciłem uwagę na trudne losy sportowców po zakończeniu kariery, na zaangażowanie w sport młodzieży i in.

Jak Panu się udaje podtrzymywać taką świetną formę fizyczną?

- Codziennie biegam, uprawiam sport, jestem ciągle w ruchu — i nie choruję. Jestem człowiekiem, który nie korzysta z żadnych świadczeń medycznych.

Mam 62 lata i do 80 chciałbym prowadzić taki aktywny tryb życia.

Klub Sportowy „Batory" odczuł, że Pan jest nastawiony na pomoc Polakom na Wschodzie. Co jest bodźcem ku tej działalności?

- Jestem Polakiem. Byłem sportowcem, przez 15 lat wyjeżdżałem za granicę. W odróżnieniu od wielu, tam nie zostałem, nie zdradziłem. Nie rozumiem jak można być wrogiem Matki Ojczyzny. Obojętnie kto w tym domu rządzi, jaki jest system, ale ojczyzna jest jedna. Urodziłem się w pierwszym roku wojny.

Ojciec był w partyzantce przez 5 lat. Nasiąknąłem tym patriotyzmem pośrednio, przez ojca.

Są to głębokie przeżycia dla dziecka. Byłem cały czas w tym wojennym klimacie: ojciec, jego koledzy, broń. Zostało to w mojej p o d ś w i a d o m o ś c i. Spowodowało to, że mój patriotyzm jest tak głęboki. Lubię wszystko co polskie — polskie produkty, bardzo cieszę się z pobytów w Polsce, a nie za granicą.

Na Wschodzie są fajni ludzie, serdeczni. Jest potrzeba kontaktu z tymi ludźmi. Odczuwam potrzebę na wszelkiego rodzaju działalność polską. Przyjaźnię się z Polakami w Stanach Zjednoczonych, mam przyjaciół na całym świecie. Sport łączy.

Tatiana ZALESKA

TURNIEJ

Erudyci, na start!

Kanada — Białoruś: współpraca klubów sportowych

Podczas Olimpiady Związku Polaków, która odbędzie się 20-22 września br. w Grodnie, zostanie przeprowadzony II etap Turnieju Wiedzy Olimpijskiej. Idea i realizacja tego pomysłu przez KS „Batory" stała się możliwa dzięki ścisłej współpracy z Klubem Olimpijczyka „Polonus" z Kanady.

Henryk Sochacki

Polaków za granicą Macierzy łączą nie tylko cele kulturalno-oświatowe. Mocnym bodźcem i siłą jednoczącą jest sport - powstają liczne kluby sportowe, które przez propagowanie zdrowego trybu życia zachęcają do podtrzymywania polskości w oddali od Ojczyzny.

Klub Olimpijczyka „Polonus" powstał w Kanadzie w 1996r. Grupa rodziców kolarzy polskiego pochodzenia, którzy podjęli decyzje występowania w zawodach w barwach narodowych, założyli polski klub sportowy. U początków stał trener Mirek Mazur, szeroko znany w Kanadzie, oraz Henryk Sochacki, prezes klubu. Wielu Polonusów z Kanady uzyskało dobre wyniki m.in. synowie założycieli klubu: Piotr Mazur — I miejsce w 2000r. na Mistrzostwach Świata w jeździe na czas, Jacek Sochacki — Mistrz Ontario w 1996r.

- Chcieliśmy zaprezentować możliwości Polaków tu mieszkających i osiągnęliśmy wspaniałe wyniki — mówi Henryk Sochacki. — *Jesteśmy u siebie pokazywani za wzór. To jest otwarty klub — każdy może do niego należeć. Nasza działalność jest promocją kultury polskiej. Staramy się podnieść swoimi osiągnięciami.*

Od 1998r. klub zaczął organizować własne wyścigi kolarskie oraz prowadzić aktywną działalność w innych dyscyplinach sportowych. W celu promowania sportowców polonijnych, organizowania spotkań z byłymi polskimi olimpijczykami w grudniu ub. roku przeprowadzili Turniej Wiedzy Olimpijskiej „Płonący Znicz", na który jako honorowy gość przyjechała olimpijka Irena Szewińska.

- Turniej ma propagować zainteresowanie ruchem olimpijskim i wciągać młodzież do sportu — mówi przewodniczący jury Bogdan Poprawski. — *W konkursie mogą uczestniczyć wszyscy — od dziecka do osoby starszej.*

W marcu podczas Polonijnych Igrzysk w Beskidach ta idea przewędrowała do innych państw:

- Przedstawiciele wielu krajów mogli przyjechać do Szczyrku, wymienić swoje doświadczenia, porozmawiać o wspólnych problemach i planach na przyszłość — mówi Henryk Sochacki. — *Tak się zrodził pomysł zorganizowania Światowego Turnieju Wiedzy Olimpijskiej. Włączeni do tego zostali Szwecja, Turcja, Białoruś i Niemcy.*

Według ustalonego regulaminu pomiędzy klubami, pierwszych finalistów będą gościć w Kanadzie w następnym roku, w 2004r. — na Białorusi, potem w Szwecji, Niemczech, Turcji, a zakończenie w 2008r. — w Polsce.

Tatiana ZALESKA

I Turniej Wiedzy Olimpijskiej

Odpowiedzi na pytania należy nadsyłać pod adresem redakcji **do 18 września br.** wraz z adresem i telefonem kontaktowym. Ci, którzy uzyskają najwięcej punktów (prawidłowa odpowiedź na pytania — 3 pkt), zostaną zaproszeni do Grodna na olimpiadę. Zaproszonym klub zapewnia koszty dwudniowego pobytu (koszty podróży — do uzgodnienia).

1. Co to jest olimpiada?
2. Gdzie leżała Olimpia — miejsce starożytnych igrzysk?
3. Jakie obiekty sportowe znajdowały się w Olimpii?
4. Kogo nazywano olimpionikiem?
5. Od kiedy w Olimpii biegano nago?
6. Jaką nagrodę otrzymywali zwycięzcy olimpijscy?
7. Kobiety nie miały prawa wstępu na stadion i widownię w czasie trwania igrzysk. Był jednak prawnie usankcjonowany wyjątek. Dla kogo?
8. Kto zainicjował wskrzeszenie igrzysk olimpijskich udziałem sportowców całego świata?
9. Kiedy powołano do życia igrzyska olimpijskie ery nowożytnej?
10. Kiedy został powołany do życia Międzynarodowy Komitet Olimpijski oraz kto był jego pierwszym prezesem?
11. Od kiedy Polska jest w składzie MKOL?
12. Na których igrzyskach użyto po raz pierwszy flagi olimpijskiej i jaki jest los tej pierwszej flagi?
13. Kto zapala znicz olimpijski?
14. Zwycięscow olimpijskich wyróżnia się w trojaki sposób, zdobywców drugich i trzecich miejsc dwojaki. Wymień te formy wyróżnień.
15. Czy złoty medal olimpijski jest naprawdę złoty?
16. Jak się nazywał i kiedy powstał pierwszy Polski Komitet Olimpijski?
17. Kiedy powstał pierwszy Klub Olimpijczyka i gdzie za granicą Polski powstał pierwszy Polski Klub Olimpijczyka?
18. Kto i kiedy pierwszy z Polaków zdobył medal olimpijski i dla czyich barw?
19. Kto pierwszy zdobył medal olimpijski dla barw Polski oraz kto pierwszy zdobył złoty medal olimpijski?
20. Kiedy odbyły się I Zimowe Igrzyska Olimpijskie i na których igrzyskach zimowych sportowcy polscy odnieśli największe sukcesy?

SPORT A MŁODZIEŻ

Olimpijski powiew na Wschód

Polski młodzieżowy ruch sportowy w Europie Środkowo-Wschodniej

ciąg dalszy ze str. 1

Marek Hauszyld, prezes Fundacji „Semper Polonia":

- Mam nadzieję, że ta idea zostanie rozpowszechniona, powstaną nowe szkolne kluby olimpijczyka, będzicie zapraszać nie tylko polskich olimpijczyków, ale i olimpijczyków waszych państw. Ta inicjatywa pomoże państwu w zarażeniu młodzieży bakcylem sportu, zasad fair play.

W swojej pracy generalnie stawiamy na ludzi, nie na organizacje. Wychodzimy z założenia, że współpraca z ludźmi jest bardziej owocna. Poza tym w Europie Środkowo-Wschodniej powstał nowy zawód — działacz polonijny. Ci, dość obrotni ludzie pozyskują środki w różnych organizacjach działających na rzecz Polonii. Środki te nie trafiają do ludzi, dla których są przeznaczone.

Obiecujemy szkolnym klubom olimpijczyka sprzęt sportowy, który będzie bezpośrednio przekazany do użytku młodzieży. Chcemy by Polonia, ludzie polskiego pochodzenia byli solą ziemi w narodzie, w którym żyją. By pojęcie Polak miało pozytywne znaczenie.

Irena Szewińska, olimpijka, sportowiec XX wieku:

- Powołanie szkolnych klubów olimpijczyka na Wschodzie z jednej strony jest promocją sportu, wiedzy o polskich olimpijczykach, a także możliwością czynnego uprawiania sportu. Z drugiej strony to jest promocja polskości poprzez sport. Wszędzie, gdzie jest Polonia, przyjazdy olimpijczyków polskich cieszą się dużym zainteresowaniem.

Na igrzyskach w Montrealu wygrałam złoty medal w biegu na 400 metrów, na konferencji prasowej zapytano mnie: dla kogo zdobyłam medal? Byłam zaskoczona, ale powiedziałam: *"przede wszystkim dla siebie, ale również dla swego klubu „Polonia - Warszawa", dla swojego miasta — dla Warszawy, dla swojego kraju — dla Polski, oraz dla Polonii, Polaków, którzy są rozsiani po całym świecie."*

Kiedy startowałam w Stanach Zjednoczonych i wygrałam, podszedł do mnie Polak prawie ze łzami w oczach i powiedział, że mi gratuluje, dziękuje. Jego syn wcale nie przyznawał się, że jest Polakiem, ale po moim sukcesie jest dumny, że jest Polakiem.

Maria Kwaśniewska-Maliszewska, olimpijka:

- Myśl założenia klubów olimpijczyka powstała w okresie powojennym, kiedy szukaliśmy się nawzajem po całym świecie. Brakowało nam kontaktu z kolegami spoza kraju. Zaczęliśmy odradzać polski sport, zaczął się spontaniczny rozwój. Nie interesowała nas polityka. Piękny pomysł w PKOL zrealizował się 8 maja w 1963r. - powstał pierwszy Klub Olimpijczyka.

Wartości sportu są autentyczne, uczą wytrwałości, koleżeństwa, życia we wspólnocie. Jeżeli do klubów będą należeć nie ludzie interesu, a ci, którzy chcą coś zrobić dla sprawy, to będzie też kontynuacja naszego spotkania. Na początku w Polsce te kluby powstawały setkami, ale potem 3/4 z nich przestały istnieć. To jest trudna działka.

Zapisała Tatiana ZALESKA

Zmowa dyktatorów

63. rocznica podpisania paktu Ribbentrop - Mołotow niemiecko- rosyjskiego porozumienia

17 września 1939r. na terenie Polski jednocześnie z wojskiem niemieckim zaczęła prowadzić działania wojenne Armia Czerwona.

Fakty historyczne

Województwa polskie na wschód od rzek Narew, Wisła i San, zgodnie z utajnionym porozumieniem pomiędzy ZSRR a Niemcami, miały znaleźć się we władaniu Związku Radzieckiego. Strona niemiecka zainteresowana była wspólnymi działaniami wojennymi z Rosjanami od samego początku wojny przeciwko Polsce. Jakie zadanie miały przed sobą wojska na Wschodzie? Rozważmy fakty. Głównodowodzący wojskami Frontu Ukraińskiego Cimoszenko uważał, że *„polski rząd właściciele ziemskich i generałów wciągnął naród polski do niepotrzebnej wojny."* Prawie to samo można było przeczytać w rozporządzeniu Kowalowa, głównodowodzącego wojskami Frontu Białoruskiego. *"Swoją broń należy skierować przeciwko właścicielom ziemskim i kapitalistom"* — mówił w wypowiedzi do ludności polskiej. Rozpoczęto szeroką akcję propagandową, o czym świadczą artykuły w miejscowej "Prawdzie" (14, 17 września). Podawano w nich sfałszowane fakty o działaniach wojennych.

Nieoczekiwany cios w plecy

Część ludności polskiej odebrała wkroczenie Armii Czerwonej na teren Polski, jak cios w plecy Wojsku Polskiemu. Nikt jeszcze wtedy nie wiedział o tajnej zmowie pomiędzy Niemcami a Rosją, która miała spowodować całkowity jego upadek. Atak wojsk radzieckich był dla kierownictwa polskiego całkowitym zaskoczeniem. Rozkaz głównodowodzącego marszałka Rydza-Śmigłego był następujący: *"Z Sowietami walk nie prowadzić, reagować tylko w wypadku podjęcia z ich strony próby rozbrojenia naszych oddziałów. Z Niemcami walki kontynuować. Okupowane miasta powinny walczyć. W wypadku nadejścia wojsk radzieckich, prowadzić z nimi pertraktacje w celu uzyskania możliwości wyprowadzenia naszych garnizonów do Rumunii lub Węgier."*

Generał Stachiewicz stwierdzał, że Wojsko Polskie mogłoby dłużej bronić się, żeby nie działania Armii Czerwonej. W tym czasie pokonali odległość 250-300 km i zajęli 190 m2 terenów z 12 mln mieszkańców.

Dwojakie oblicze mediów

Media światowe pisały o bohaterstwie żołnierzy polskich. Obrona Westerplatte, Gdyni, Warszawy były na pierwszych stronach gazet światowych. Prasa rosyjska na ten temat przeważnie milczała lub podawała informację fałszywą, że Polska już dawno kapitulowała, a rząd uciekł nie wiadomo dokąd.

W tym czasie bohaterski garnizon Twierdzy Brzeskiej, pod dowództwem generała Konstantego Plisowskiego, odbił wszystkie ataki. Niemcy bez artylerii ciężkiej nie byli w stanie zająć twierdzy, pomogła im w tym artyleria radziecka, która przez dwie doby nieprzerwanie ją ostrzeliwała. Polacy opuścili twierdzę w nocy z 16 na 17 września i przedostali się na drugi brzeg Bugu. Ciężkie walki prowadzili obrońcy Grodna. Rano 20 września na obrzeżach miasta pojawiły się czołgi radzieckie, nie mogły jednak wkroczyć do miasta i musiały wycofać się. "Prawda" z 25 września pisała, że w mieście walczą "bandy" ok. 3 tys. polskich oficerów i żandarmów w twierdzy, klasztorze i koszarach. W tym samym czasie przeprowadzano masowe aresztowania polskich oficerów, księży i przedstawicieli inteligencji, których po prostu wsadzano do wagonów i wywożono.

Bardzo cynicznie na tle tych wydarzeń wyglądała przeprowadzona w Brześciu defilada. Przy dźwiękach marszu niemieckiego maszerowali niemieccy i rosyjscy żołnierze.

"Przyjaźń poświadczana krwią" - napisze później Stalin w telegramie do Hitlera.

Powitanie Mołotowa (w centrum) na dworcu kolejowym w Berlinie, 12 listopada 1940r.

Nierówne siły

30 września polski pułk piechoty stoczył bój przy Kobryniu z kawalerią radziecką. Nocą 1 października k. Włodawy Polacy stoczyli bój z oddziałami pancernymi, Rosjanie zniszczyli 4 czołgi. Toczono również walki k. Sarny i Lublina, ale pod koniec października wszystko było skończone. Siły były zbyt nierówne. Do niewoli trafiło ponad 230 tys. polskich wojskowych. Łączne straty ludności polskiej: 66 tys. zabitych, 133 tys. rannych, ok. 350 tys. trafiło do niewoli. W kwietniu 1940r. ponad 25 tys. oficerów polskich rozstrzelano w Katyniu, Miednoje, pod Charkowem i w Kuropatach. Ale czy wszystkie takie miejsca są nam znane?

Podział Polski

19 września doszło do spotkania delegacji ZSRR i Niemiec, na którym państwa te uzgadniały aktualne granice Polski. W wyniku tego spotkania tereny Polski były podzielone odpowiednio: 48,6 proc. terytorium z 62,9 proc. mieszkańców zostało okupowana przez Niemcy. Drugą część — 51,4 proc. terenów z 37,1 proc. mieszkańców — uzyskała Rosja. Podpisano również porozumienie, że przy likwidacji "band" polskich oddziały niemieckie i rosyjskie będą działać wspólnie. W tym celu w grudniu 1939r. w Zakopanym powstało centrum treningowe.

Represje

Od pierwszych dni ustanowienia władzy sowieckiej na terenach tzw. Zachodniej Białorusi działał system represji. Według utajnionego rozporządzenia z dnia 11 października 1939r. należało sporządzić spis "elementów kontrrewolucyjnych i wrogich kategorii mieszkańców". Spisano byłych wojskowych, żandarmów, policjantów, urzędników i osoby duchowne. Rozpoczęły się masowe wywózki do Syberii. Według niepełnych danych, deportowano ponad 1,5 mln osób. Praktyka ta miała miejsce również w 40. latach, i na początku lat 50. ub. wieku. Po roku 1953 (po śmierci Stalina) proces masowego ludobójstwa ludności polskiej został wstrzymany.

Bez sądów i dochodzeń wywieziono 10 proc. mieszkańców, szczególnie wysoki procent był wśród ludności polskiej. 29 grudnia 1939r. zatwierdzono "Rozporządzenie o miejscach zamieszkania i warunkach pracy osadników, wysłanych z zachodnich obwodów BSRR i USRR." 2 marca 1940r. przyjęto nowe rozporządzenie "O wysiedleniu rodzin osadników." Wszystkie te procesy nie można było określić inaczej, niż jak ludobójstwo, ponieważ umieralność wśród osadników przekroczyła 16 proc.

Wracając do lat 30.

Czy wszystko było tak źle do 17 września 1939r.? Rozważmy.

W 1937/1938 roku szkolnym na tzw. Zachodniej Białorusi, nauczaniem początkowym objętych było 881 tys. uczniów, co składa 80-86 proc. dzieci w wieku 7-13 lat. Od 1926r. wprowadzono reżim sanacji, w wyniku na wyrok śmierci skazano ok. 300 osób, represjonowano 30 tys. Niektórzy skazańcy zostali wypuszczeni po masowych protestach (S. Prytycki). Czy można sobie wyobrazić coś podobnego w tych latach w stalinowskiej BSRR? Na pewno nie. W latach 20-30. ub. wieku ucierpiał w różnym stopniu co drugi Białorusin. Omawiając rozwój gospodarczy, można zacytować podręcznik historii, który podaje, że w latach 1940-1941 *"duża ilość towarów była wwożona na tereny zachodnie ze wschodnich obwodów."* A ile wyżozono? Znany jest fakt, że mieszkańcy Leningradu i Moskwy odczuli znaczny wzrost ilości produktów żywnościowych. Działo się tak przeważnie kosztem rabowania mieszkańców z zajętych terenów. Oficerowie Armii Czerwonej skupywali ubranie, obuwie, podziwiali piękne budynki na wsiach, gospodarność rolników. W latach 1937 - 38 urodzajność zboża była co prawda mniejsza niż w Niemczech, ale taka sama jak we Francji. Ziemniaków natomiast — znacznie wyższa. Niektórzy gospodarze mogli rywalizować z amerykańskimi farmerami: majątek Czarnieckich k. Prużany nie miał równych sobie w dziedzinie hodowli bydła, zdobywał nawet nagrody na wystawach międzynarodowych.

Dane statystyczne

Średnie udoje w gospodarkach o powierzchni 50 ha w okolicach Grodna wynosiły od 2028 do 2217 kg! Zarejestrowano 2 mln sztuk bydła, 843 tys. koni itd. Fakty te świadczą o wysokim poziomie organizacyjnym gospodarzy, ich odpowiedzialności i pracowitości. Ponieważ władze czynniły ich gospodarzami, właścicielami. Jakie były wskaźniki gospodarcze na Białorusi w latach 30? Głód, panujący w tym czasie, jest głównym wskaźnikiem poziomu rozwoju gospodarczego. Przyczyną tego była kolektywizacja.

Porównując stan majątkowy i warunki życia mieszkańców tzw. Zachodniej Białorusi z ich braćmi ze wschodu, nie można znaleźć żadnych dodatnich dla bolszewików wskaźników.

Zmowa przywódców

Międzynarodowe porozumienie, które zapoczątkowało wszystkie te wydarzenia, było zmową Stalina i Hitlera w celu podziału Polski na części wpływowe, odbywało się pod przymusem, bez zgody narodów. Ta tragiczna lekcja historii, która nadal pozostaje czarną plamą na losach narodów Białorusi i Polski.

Mikołaj WOŁCZYK

ŚLEDZTWO

Nieznane losy

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku prowadzi śledztwo sygn. akt — S 3 / 02 /Zk w sprawie deportacji ludności polskiej z terenów byłego województwa wileńskiego w głąb terytorium byłego ZSRR oraz innych represji funkcjonariuszy sowieckiego aparatu bezpieczeństwa — w okresie od września 1939r. do czerwca 1941r. zmierzających do eksterminacji tej części narodu polskiego — tj. o przestępstwo z art. 124 kk w zw. z art. 2 ustawy z dnia 18.12.1998r. o Instytucie Pamięci Narodowej — Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 98.155.1016 z dnia 19.12.1998r.).

Śledztwo dotyczy represji wobec ludności polskiej — polegających w szczególności na bezprawnym pozbawianiu wolności, a następnie deportacji w głąb terytorium byłego ZSRR — poprzez wywiezienie towarowym transportem kolejowym, zmuszaniu do bezpłatnej, niewolniczej i wyniszczającej organizm pracy fizycznej oraz pobytu w skrajnych warunkach klimatycznych, innych form nieludzkiego traktowania przez stalinowski aparat terroru, które to represje — w połączeniu z głodowymi racjami żywnościowymi i brakiem środków sanitarno — higienicznych, lekarstw, opieki medycznej i odpowiedniego wyżywienia, doprowadziły do trwałego inwalidztwa i śmierci wielu osób i zmierzały do eksterminacji tej części narodu polskiego.

Podstawowym celem prowadzonego postępowania jest ustalenie osób pokrzywdzonych — obywateli polskich, zamieszkałych na terenie byłego województwa wileńskiego, którzy poddani zostali represjom stalinowskim w związku z deportacjami w podanym wyżej okresie czasu, ustalenie tła historycznego zdarzeń będących przedmiotem śledztwa, ustalenie przepisów prawa wydanego przez stalinowski aparat władzy regulującego postępowanie wobec pokrzywdzonych, ich liczby, danych personalnych, ustalenie form represji, miejsc i czasookresu zsyłek, ustalenie żyjących świadków zbrodni, wykonanie z ich udziałem czynności procesowych, ustalenie pośrednich i bezpośrednich sprawców wskazanych wyżej przestępstw.

Przedstawiając powyższe, zwracamy się do czytelników z uprzejmą prośbą o pomoc w prowadzonym postępowaniu — poprzez wskazanie możliwości pozyskania materiałów i dokumentów — mogących stanowić dowody w powyższej sprawie w szczególności materiałów pomocnych w ustaleniu personaliów deportowanych obywateli polskich w okresie lat 1939-1941 z terenów byłego województwa wileńskiego — tj. powiatach brasławskiego, dziśnieńskiego, mołodeckiego, oszmiańskiego, postawskiego, święciańskiego, wilejskiego, wileńskiego, grodzkiego, wileńsko-trockiego, członków ich rodzin, jak również osób posiadających informacje na temat będący przedmiotem śledztwa oraz innych danych na temat dokumentów przydatnych w prowadzonym postępowaniu.

Osoby posiadające informacje dające możliwość ustalenia danych personalnych represjonowanych, członków ich rodzin, oraz inne dane w przedmiocie materiałów przydatnych w prowadzonym postępowaniu proszone są o kontakt listowny z Komisją.

- Instytut Pamięci Narodowej — Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku

81-311 GDYNIA ul. Witomińska 19, tel. (0-58) 660-67-30, fax:. 660-67-31

POSZUKIWANIA

Proszę o pomoc w odnalezieniu grobu mojego wujka **Stanisława KULCZYŃSKIEGO** syna Jadwigi i Jana Kulczyńskich. W roku 1939 został zabrany przez sowietów do więzienia w Grodnie, gdzie zmarł. Nie wiemy, gdzie go pochowano. Jego rodzinę — żonę i dwójkę dzieci — wywieziono na Syberię. Tam zmarł jego syn. Po latach żona z córką wyjechały do Polski. Nigdy Grodna nie odwiedziły, bo się bały. Te zdjęcia zostały przesłane do ojca Stanisława Kulczyńskiego po jego zamordowaniu.

Wszelkie informacje proszę kierować pod adresem:

Krystyna Kurczewska
ul. Kleckowa 78-30
230026 Grodno
Białoruś

Mój wrzesień

Fragmenty wspomnień

ciąg dalszy z nr. 36

Przystań wioślarska w Twierdzy Brzeskiej

Osamotnieni obrońcy

15 września do schronu, w którym przebywaliśmy, niespodziewanie przybył nasz ojciec. Pocieszał nas, jak również naszych współtowarzyszy. Twierdził, że nie ma powodu do zmartwienia. Uzasadniał to perspektywą nadejścia odsieczy. W tym czasie wśród obrońców twierdzy rzeczywiście rozeszła się wieść, iż w swojej walce nie byli osamotnieni. Można przypuszczać, że miało to związek z przemieszczeniem się z północy na południe jednostek 33 Dywizji Piechoty płka Tadeusza Zieleniewskiego. Z późniejszych informacji, niestety, wynikało, że żołnierze dywizji nie weszli do obleganej twierdzy.

Wycofanie się z twierdzy

Jak wynika z dostępnych dzisiaj dokumentów, w związku z wyczerpywaniem się zapasów amunicji, zwiększających się strat wśród obrońców, ogólnej beznadziejnej sytuacji, dowodzący obroną gen. bryg. Konstanty Plisowski, po naradzie z oficerami sztabu, 16 września podejmuje decyzję opuszczenia twierdzy. Jedyną drogą wycofania się był trakt prowadzący z Wyspy Centralnej przez Bramę Saperską, Wyspę Lotniczą w kierunku *Terespola*. Po przekroczeniu starego koryta Bugu należało się kierować wzdłuż lewego brzegu, na południe w stronę Kodnia. W godzinach popołudniowych zorganizowane grupy żołnierzy zaczęły się wycofywać, trwało to do późnych godzin nocnych. Jak wynikało z późniejszych relacji ojca, jednym z ostatnich oddziałów opuszczających twierdzę była jego kolumna transportowa, składająca się z 32 pojazdów. Po przekroczeniu przez nich starego koryta Bugu, niespodziewanie od strony Terespola pojawiły się niemieckie samochody pancerne, które rozpoczęły ostrzał z broni maszynowej.

Naoczny świadek

Potwierdzeniem tego faktu jest również relacja podchorążego Henryka Krzyczkowskiego, którego miałem przyjemność osobiście poznać.

Zmobilizowany w sierpniu 1939r. uczestniczył w obronie Twierdzy Brzeskiej w składzie 34 batalionu marszowego. Batalion zorganizowany w Białej Podlaskiej, przybył do twierdzy 11 września. Powierzono mu obronę pozycji na Wyspie Lotniczej, na odcinku od głównego traktu do Terespola — tzw. Bramy Terespolskiej do ujścia starego koryta Bugu, do obecnie głównego nurtu rzeki. W zasięgu obrony żołnierzy 34 batalionu marszowego były również tereny położone w bliskim sąsiedztwie mostu kolejowego przez Bug. Był to most na szlaku kolejowym relacji Terespol — Brześć. Tory kolejowe przebiegały po północnej granicy twierdzy. Wracając do tzw. Bramy Terespolskiej — była bramą jedynie z nazwy. Stanowiło ją przejście w formie przekopu pomiędzy dwoma odcinkami wałów fortecznych, przed którymi znajdowało się stare koryto Bugu. Odcinek „terespolski" w dniach oblężenia nie był szturmowany. Działalność Niemców na tym odcinku do godzin popołudniowych 16 września ograniczała się jedynie do systematycznego ostrzału artyleryjskiego. Ta sytuacja umożliwiła polskim oddziałom wycofanie się zgodnie z rozkazem w kierunku Kodnia. Jedynie ostatnie, wycofujące się w późnych godzinach wieczornych, grupy musiały przedzierać się pod ogniem nieprzyjaciela. Z późniejszych informacji ojca wynikało, że swoje ocalenie zawdzięczali kierowcy samochodu, który skręcając gwałtownie, zjechał z drogi wiodącej wałem. Kolumna transportowa, dzięki swojej mobilności, umknęła Niemcom, nie pozwalając się zamknąć w zaciskanym wokół twierdzy pierścieniu.

W ukryciu

My wszyscy, przebywający w schronie, mimo trwającego jeszcze ostrzału artyleryjskiego, czasami mieliśmy możliwość słyszeć, iż na trakcie wiodącym do Terespola dzieje się coś nadzwyczajnego. Wskazywały na to odgłosy wzmożonego ruchu. Sprzyjała temu również okoliczność, iż wymieniony trakt przebiegał w odległości zaledwie 250-300 m od miejsca naszego ukrycia.

Z przekazu mojej śp. matki wynikało, że w nocy z 16 na 17 września poza pojedynczymi wybuchami oraz słyszalnymi od strony Wyspy Centralnej i Wyspy Szpitalnej seriami z broni maszynowej na Wyspie Lotniczej nastąpił spokój. Nikt jednak nie opuszczał schronu, który zapewniał nam poczucie bezpieczeństwa.

Wyjście z podziemia

Nadszedł świt 17 września. O świcie bardziej odważni zaczęli opuszczać miejsce naszego schronienia. W schronie przebywała z nami grupa pracowników budowlanych. W większości pochodzili oni z terenów Pomorza. Niektórzy z nich, jak się później okazało, znali język niemiecki. W okresie przedwojennym prowadzili prace budowlane na terenie twierdzy. Po wyjściu ze schronu wszyscy zaczęliśmy się grupować na niewielkim placu u podnóża wału. Do dzisiaj utrwaliło się w mojej pamięci, że wokół leżały liczne niewybuchy. Pamiętam, że były to pociski różnej wielkości. Zobaczyliśmy w odległości ok. 10 m do miejsca naszego ukrycia większy pocisk. Na nasze szczęście nie eksplodował. Opatrzność czuwała nad nami. W czasie, gdy pozostający do tej pory w schronie opuszczali miejsce ukrycia, w odległości około 50 m od nas, na wałach pojawiła się grupa ok. 20 żołnierzy niemieckich. Schodzili z góry, w szyku rozwiniętym, trzymając broń gotową do strzału. Prowadzący ich oficer z pistoletem w ręku wykrzykiwał jakieś rozkazy. Część żołnierzy zbliżyła się do naszej grupy. W zachowaniu Niemców dało się zauważyć agresywne nastawienie. Dwóch żołnierzy zbliżyło się do wejścia schronu, który opuściliśmy przed kilkunastoma minutami z zamiarem wrzucenia do środka granatu. Zapamiętałem, że granat miał charakterystyczny wygląd — rękojeść drewnianą o długości około 30 cm. Na szczęście w tym momencie z grupy budowlanych ktoś przemówił po niemiecku. To zadecydowało, że żołnierze zaniechali wrzucenia granatu do wnętrza. Ku zaskoczeniu wszystkich zebranych w otworze wejściowym ukazała się młoda kobieta, trzymająca na ręku małe dziecko. Drugie szło obok, trzymane za rączkę. Była to, jak się okazało, jedna z 7 ostatnich matek, która pozostała dłużej w miejscu schronienia. Po udzieleniu Niemcom odpowiedzi na pytania oraz wyjaśnieniu przez jednego z robotników kim jesteśmy, żołnierze zaczęli zachowywać się spokojnie, nie okazywali już agresji. W trakcie krótkiej rozmowy z naszymi robotnikami, z których niektórzy doskonale znali język niemiecki, powiedzieli, że przed kwadransem przeprawili się na gumowych łódkach przez rzekę (stare koryto rzeki Bug), weszli na wały i zaskoczeni trafili na naszą grupę. Byli to pierwsi żołnierze niemieccy, którzy wkroczyli do opuszczonej kilkanaście godzin wcześniej przez polskich żołnierzy Twierdzy Brzeskiej. Po przestudiowaniu dokumentów z tamtego okresu, w tym fragmentów „Dziennika Bojowego XIX Korpusu Pancernego" wynika, że musieli to być żołnierze 76 Pułku Piechoty Zmotoryzowanej (dowódca płk Gollnik) z 20 Dyw. Piech. Zmotoryzowanej. Sztab XIX Korpusu Pancernego po dwóch dniach zaciętych walk, w tym siedmiu kolejnych próbach szturmu, zmierzających do opanowania twierdzy od strony północno-wschodniej, na skutek poniesionych ciężkich strat, doszedł do wniosku, że konieczna jest zmiana taktyki. W związku z powyższym dowódca 76 ppzm Gollnik otrzymał rozkaz przeprawienia się w rejonie miejscowości Kozłowicze Neple na lewy brzeg Bugu, następnie opanowania Terespola, całkowitego zamknięcia pierścienia wokół broniącej się twierdzy i podjęcie próby opanowania Wyspy Lotniczej. W wypadku sukcesu — wdarcie się do pozostałych części. Na szczęście dla obrońców, realizacja tego manewru została o kilkanaście godzin opóźniona. Pierścień nie został jeszcze całkowicie zamknięty. Dało to możliwość wycofania się w późnych godzinach popołudniowych i wieczornych 16 września. Dzięki temu zasadnicze siły obrony opuściły twierdzę w sposób zorganizowany i skierowały się na południe. O wszystkim, jak wyżej wspominam, dowiedzieliśmy się w terminie późniejszym.

Zgrupowani przed schronem, uzyskaliśmy zgodę niemieckiego dowódcy na rozejście się. Nasza mama zdecydowała, że wrócimy do opuszczonego przed czterema dniami mieszkania. Jak już wspomniałem, było ono położone w odległości około 400-500 m.

Przerażający widok

Przekraczaliśmy prowadzącą wzdłuż wałów fortecznych drogę, którą o ile dobrze pamiętam nazywaliśmy ul. Forteczną. W tym momencie od strony głównego traktu terespolskiego zbliżył się mały samochód terenowy. Zatrzymał się w odległości około 30 m od nas. Wysiedli z niego dwaj oficerowie niemieccy. Podszedł do nich z podniesionymi rękoma polski żołnierz, podoficer. Po wymianie kilku zdań, których treści nie można było usłyszeć, polski podoficer zdjął pas i następnie przekazał jednemu z Niemców. Wszyscy zajęli miejsca w samochodzie. Kierowca zawrócił, kierując się w stronę skąd przybyli. Był to dla nas bardzo przykry widok. Nie zatrzymywani przez nikogo szliśmy dalej poboczem ul. Fortecznej. Przed naszymi oczami ukazał się przerażający widok. Wysokie topole, rosnące wzdłuż drogi, były połamane, niektóre powalone. Wszystko to przemieszane było z pozostałościami po wozach taborowych. Wśród tego kłębowiska listowia, konarów, różnego sprzętu wojskowego oraz wozów leżały zabite konie. Ich nadmiernie rozdęte brzuchy oraz sterczące na boki i ku górze nogi, zastygłe w nienaturalnych pozycjach w czasie agonii, przedstawiały makabryczny widok. Patrząc na ogrom zniszczenia, można było przypuszczać, że była to pozostałość po taborze jakiejś polskiej jednostki. Prawdopodobnie miejsce jej postoju zostało wybrane z uwagi na rosnące drzewa i liczne krzewy, które stanowiły doskonały punkt ukrycia. Wyśledzony przez obserwatora zamaskowany tabor został zniszczony. Doszliśmy do naszego mieszkania. Wszystko było w porządku. Poza wybitymi szybami nie było widać większych zniszczeń. W pobliżu budynku kręcili się polscy żołnierze. Zauważyliśmy również mundury niemieckie. Okazało się, że w sąsiadującej z naszym blokiem prochowni, został uszkodzony punkt medyczny. Byliśmy świadkami wynoszenia z podziemi przez polskich sanitariuszy rannych i zmarłych żołnierzy. Wszystko działo się w odległości 20-30 metrów od nas. Zwłoki zmarłych były składane we wcześniej wykopanym, niezbyt głębokim dole. Pamiętam, że po złożeniu zostały obsypywane białym proszkiem, prawdopodobnie wapnem. Następnie wszystkich zmarłych, których, o ile dobrze pamiętam, było siedmiu, przykryto prześcieradłem. W czasie, gdy jedna grupa sanitariuszy zajmowała się zmarłymi, druga wynosiła z podziemia na noszach rannych. Nosze były ustawiane na trawniku przy płocie naszego ogródka. W pobliżu stał niemiecki samochód sanitarny, z którego niemieccy sanitariusze wyjmowali jakieś skrzynki. Za chwilę, kierujący akcją niemiecki lekarz wojskowy, po ubraniu się w biały fartuch, przystąpił w asyście swoich sanitariuszy do opatrywania rannych. Wszystkie zabiegi były wykonywane pod gołym niebem. Stałem obok, obserwując nie zdawałem sobie sprawy, jak bardzc ci ludzie musieli cierpieć. Mimo upływu kilkudziesięciu lat w mojej pamięci utrwalił się obraz operowania ciężko rannego polskiego żołnierza. Ranny leżał na brzuchu obnażony do pasa. W okolicach łopatki wystawał odłamek pocisku wielkości pudełka zapałek. Przeprowadzający zabieg lekarz oblał miejsce wokół rany jakimś płynem. Następnie przystąpił do usuwania odłamka. Po jego wyjęciu ranny został obandażowany i ułożony na przygotowanych noszach. Jak pamiętam, wszystko odbywało się bez znieczulenia. Po zakończonych zabiegach, opatrzeniu wszystkich rannych żołnierzy, przyjechały niemieckie sanitarki oraz samochody ciężarowe. Zabrano wszystkich rannych oraz polskich sanitariuszy, których, jak przypuszczam, przewieziono do Szpitala Okręgowego. Na Wyspie Szpitalnej pozostały jedynie zwłoki żołnierzy przykryte prześcieradłami. Pamietam, że wieczorem nie chciałem wychodzić z domu. Bardzo się bałem. Następnego dnia zwłoki zostały zabrane. Opisane wyżej zdarzenie miały miejsce 17 września w godz. przedpołudniowych.

Zdobycie twierdzy

Już po zabraniu rannych oraz sanitariuszy koło naszego budynku zjawiło się trzech, ubranych po cywilnemu młodych mężczyzn. Zachowywali się dziwnie. Z ich wypowiedzi wynikało, że prawdopodobnie byli przez okres kilkunastu dni polskimi więźniami na Brygidkach. Mówili o swoich kontaktach z Niemcami, którzy rzekomo określonymi sygnałami rakiet w czasie oblężenia przekazywali uwięzionym informację, iż wiedzą o nich, i że wkrótce nastąpi moment uwolnienia. Tych uwięzionych na Brygidkach podobno było około 180. Zastanawiający w zachowaniu tych ludzi był fakt unikania kontaktu z żołnierzami niemieckimi. Odnosiło się wrażenie, że boją się zatrzymania. Po kilkunastu minutach pobytu osobnicy ci szybko oddalili się. Wkrótce na podwórze wpadł trzyosobowy patrol niemiecki. Jeden z żołnierzy, prawdopodobnie Czech lub Słowak, pytał po polsku o mężczyzn, chcąc ustalić, gdzie się oddalili. Przed odejściem żołnierze patrolu skontrolowali wszystkie cztery mieszkania. Mimo zajęcia twierdzy przez Niemców nasza rodzina w dalszym ciągu zajmowała mieszkanie, które przydzielono ojcu pod koniec 1937r. Parterowy budynek, w którym były cztery mieszkania, położony był około 150 m od traktu prowadzącego z Wyspy Centralnej przez Wyspę Lotniczą w stronę Terespola. Po prawej stronie traktu, jadąc z Wyspy Centralnej, znajdowały się parterowe baraki. Zlokalizowane tam były magazyny sprzętu wojskowego. Obok naszego budynku usytuowany był rozległy plac, który był jednocześnie naszym podwórzem. W najbliższym sąsiedztwie stały dwa duże budynki piętrowe, w których mieszkały rodziny kadry.

cdn.

dr Zygmunt POPIEL

Jak zwalczyć mącznika

Często zdarza się, że rośliny pokrywają się białym nalotem. Jest to objaw choroby grzybowej — mącznika właściwego. Rośliny co prawda nie giną, ale tracą na urodzie. Na szczęście jest sporo preparatów, które pomagają w zwalczaniu tej choroby.

Mącznik prawdziwy powodowany jest przez różne rodzaje grzybów pasożytniczych z grupy workowców. Grzyby te rozwijają się na komórkach skórki, tworząc mączysty nalot z grzybni i zarodników. Składniki pokarmowe czerpią za pomocą ssawek, które wrastają do wnętrza komórek rośliny żywicielskiej. Maleńkie zarodniki pasożyta łatwo przenoszą się z wiatrem na sąsiednie rośliny, powodując szybkie rozprzestrzenianie się choroby. Objawy mącznika właściwego występują zwykle na najmłodszych pędach. Początkowo na górnej stronie liści powstają białe plamy o średnicy około 0,5 cm, które stopniowo łączą się ze sobą. Porażone liście są nie tylko pobielone, ale także marszczą się, żółkną i nie rosną. Choroba osłabia rośliny, wskutek czego nie kwitną i stają się bardziej podatne na przemarzanie.

Roślina porażona mączniakiem

Rozwojowi mączniaka sprzyja wilgoć na liściach. Jeśli często padają deszcze, biały nalot pojawia się na nich już w czerwcu. Zwykle jednak nasilenie choroby przypada na drugą połowę sierpnia, gdy po ciepłych suchych dniach wieczorami rośliny na długo pokrywają się rosą. Grzybnia przeżywa zimę na pędach lub w pąkach chorych roślin.

Nie atakuje wszystkich

Rośliny są w różnym stopniu wrażliwe na mączniaka prawdziwego. Na przykład na niektórych różach i berberysach biały nalot może pokryć grubą warstwą wszystkie pędy i liście, natomiast na jesionie występuje jedynie po spodniej stronie blaszek liściowych i jest niemal niezauważalny. Wybierając rośliny do naszego ogrodu, warto więc brać pod uwagę ich wrażliwość na tę chorobę.

Zanim się rozpanoszy

Na rynku znajdziemy dużo preparatów do zwalczania mącznika prawdziwego na różnych rodzajach roślin. Do walki z chorobą należy przystąpić natychmiast po zauważeniu pierwszych objawów chorobowych. Porażone liście trzeba usunąć i spalić a następnie całe rośliny — także dolną stronę blaszek liściowych - dokładnie opryskać jednym z preparatów. W celu zwiększenia przyczepności środków płynnych zwykle do litra cieczy dodaje się kilka kropel płynu do mycia naczyń. Zabieg zwykle trzeba powtarzać kilkakrotnie co 7-14 dni (za każdym razem można stosować inne substancje).

KWIETNIK nr 8 2000r.

Rośliny podatne na mączniaka prawdziwego

* doniczkowe: cissusy, gerbery, poinsecje, popielniki, fiołki afrykańskie;
* balkonowe: petunie, surfinie;
* rabatowe: astry, begonie, bratki, chabry, cynie, fiołki, floksy, groszek pachnący, jaskry, krwawniki, lwie paszcze, łubiny, nawłocie, orliki, ostróżki, omiegi, pięciorniki, rudbekie, szałwia, zawilce, złocienie;
* drzewa i krzewy: berberysy, brzozy, dęby, derenie, glicynie, głogi, graby, hortensje, jarząby, jesiony, kaliny, karagany, klony, lilaki, mahonie, powojniki, robinie (akacje), róże, szakłaki, tawuły, topole, trzmieliny, wiciokrzewy, wierzby, wrzosy, wrzośce, złotokapy.

UWAGA KONKURS!

Pod honorowym patronatem Konsulatu Generalnego RP w Grodnie
Dział Oświaty Związku Polaków na Białorusi organizuje konkurs plastyczno-recytatorski
„ZŁOTA JESIEŃ — 2002",
który odbędzie się w auli Polskiej Szkoły ul. Kurczatowa 43 w Grodnie 26.09.2002r. o godz. 17.00

REGULAMIN KONKURSU:
1. W konkursie biorą udział dzieci uczące się języka polskiego w przedszkolach Grodna i rejonu.
2. Każdy uczestnik może dostarczyć najwyżej 2 prace plastyczne wykonane techniką dowolną.
3. Format pracy dowolny.
4. Inne prace powinny być zaprezentowane przez wykonawcę (wiersz, piosenka, taniec lub inny występ artystyczny).
5. Pracy należy podpisać wg wzoru:
Imię ______ Nazwisko ______
Przedszkole ______ Imię i nazwisko wychowawczyni
6. Prace konkursowe stają się własnością organizatorów.
7. Uczestnicy konkursu otrzymają wyróżnienia, nagrody specjalne i dyplomy.

Organizatorzy

KARTKI Z KALENDARZA

17.09.1823 - Urodził się **Władysław Syrokomla**, poeta *(Janko Cmentarnik)*.
17.09.1939 - **Agresja Sowietów na Polskę**. 20 września zdobyli oni np. bohatersko bronione Grodno.
18.09.1543 -**Ukazało się drukiem pierwsze wydanie** wiekopomnego dzieła **Mikołaja Kopernika** *(O obrotach ciał niebieskich)*.

Czy pamiętasz, że...

16 września — *Edyty, Cypriana*
17 września — *Roberta, Justyny*
18 września — *Ireny, Stanisława*
19 września — *Konstancji, Januarego*
20 września — *Eustachego, Franciszka*
21 września — *Hipolita, Mateusza*
22 września — *Tomasza, Maurycego*

24 sierpnia w katedrze grodzieńskiej wzięli ślub prezes Towarzystwa Młodzieży Polskiej przy ZPB **Helena NIEDŹWIEDZIK** i **Jan CZEREPOK** członkowie TMP składają młodej parze najserdeczniejsze życzenia:
Życie miłością — niech łaską Boską
Pomyślną dolą na dom Wasz spływa.
Nie znajcie nigdy co smutek, troska,
Niech przyszłość Wasza będzie szczęśliwa.

Cennik
życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę umowną (28 znaków — liter):

tekst	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.	komercyjne
zwykłe	360 rub/ lin;	320 rub/ lin;	500 rub/lin;
pogrubioną czcionką	460 rub/ lin;	420 rub/ lin;	540 rub/lin;
w czarnej ramce	420 rub/ lin;	400 rub/lin;	520 rub/lin;
w czerwonej	460 rub/ lin;	440 rub/lin;	540 rub/lin;
matrymonialne	500 rub/ lin;	480 rub/ lin;	

nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x 30 mm 2500 rub
Numer konta Biełinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

Redakcja **Głosu znad Niemna** uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

ZADZWOŃ

Drobne ogłoszenia w Głosie dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu

066.

Gratulacje

Szanownemu porucznikowi
Apoloniuszowi WOLIŃSKIEMU
z okazji urodzin życzymy długich lat życia w dobrym zdrowiu

kombatanci Antoni Teras i Stefan Stefanowicz, ZG ZPB oraz redakcja Głosu

Z okazji urodzin
Eugeniuszowi SKROBOCKIEMU
życzymy długich lat życia w zdrowiu i szczęściu, pogody ducha, sukcesów w pracy zawodowej oraz wszystkiego najlepszego

Zarząd Główny ZPB oraz redakcja Głosu

Czcigodnemu księdzu proboszczowi
Stanisławowi ROSKOWI
z okazji imienin życzymy długich lat życia, obfitych łask Bożych, owocnej pracy duszpasterskiej, dobrych i życzliwych ludzi wokół siebie.Jesteśmy wdzięczni za serce miłosierne, za ciężką pracę przy budowie takiej pięknej świątyni. Życzymy wytrwałości w służbie Bogu i ludziom oraz opieki Matki Bożej Fatimskiej

wdzięczna rada parafialna parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Grodnie

Podziękowania

Składamy serdeczne podziękowania **Renisławowi WALTEROWI**, po. Konsula Generalnego RP w Grodnie za przyznanie stypendium Fundacji Semper Polonia na okres studiów na uniwersytecie grodzieńskim. Dziękujemy również firmom sponsorującym: **POLFA S. A.** i **Dominik sp. z o.o.**

Z szacunkiem absolwentki uniwersytetu grodzieńskiego oraz kierowniczki dziecięcego chóru z Putryszek „Kresowe Krasnoludki" Helena MIENSZYKOWA i Natalia SOŁOMKINA

***

Składam serdeczne podziękowania **Renisławowi WALTEROWI**, po. Konsula Generalnego RP w Grodnie za możliwość wyjazdu na Festiwal Poezji Marii Konopnickiej w Przedborzu

Janina OSTAP

***

W imieniu Zarządu Głównego Republikańskiego Społecznego Zjednoczenia „Harcerstwo" pragnę wyrazić serdeczną wdzięczność **Rządowi Rzeczpospolitej Polskiej, wszystkim oddziałom Stowarzyszenia „Wspólnota Polska"**, które uczyniły wszystko, aby harcerze i zuchy z Białorusi mieli możliwość zwiedzić Polskę, podkształcić język polski podczas pobytu na obozach harcerskich. Jesteśmy bardzo wdzięczni **instruktorom ZHP i ZHR** za troskę o nasze dzieci, cierpliwość i zrozumienie. „Czuwaj!!!"

Z szacunkiem przewodniczący RSZ "Harcerstwo" phm. Antoni CHOMCZUKOW

DANIE TYGODNIA

Pomidory faszerowane groszkiem

6 dużych pomidorów (1 kg); do przYbrania: kiełki rzodkiewki lub posiekana natka pietruszki, drobno posiekany por, majonez

Farsz: 1 puszka groszku (400 g), 2 jajka ugotowane na twardo, 150 g szynki, 1 cebula (100 g), 4 łyżki majonezu, sól, pieprz

Przygotować farsz: groszek osączyć z zalewy. Jajka obrać i pokroić w małą kostkę. Szynkę również pokroić w kostkę i połączyć z jajkami, groszkiem oraz majonezem, doprawić solą i pieprzem. Cebulę obrać i pokroić w cienkie krążki.

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS
Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-0075
e-mail: glosznadniemna@mail. grodno. by glosznadniemna@yahoo. com
Internet: http: //glos-znad-niemna. virtualave. net
Redaktor naczelny: Andrzej Dubikowski
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji), Halina Ejsmont, Ryszard Karaczun, Andrzej Poczobut, Iness Todryk (redaktor wydania)
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz

Korekta: Helena Bohdan
Łamanie: Jolita Oniśko
Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S. A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 942 BYB, w sprzedaży w kioskach — 180 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 2960. Наклад 6000 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 12.09.2002 у 15^{00}
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

Bądźmy w kontakcie
Czekamy na Państwa telefony od godz. 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.
tel. (0152) 72-31-69